

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 3 k. 40 l.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 897.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
János főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szombat, február 26.

Durazzo kikötőjét
lövik ágyuink.

Budapest, február 25. (Hivatalos.)

A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Helyenként tüzérségi harcok.

Olasz hadszíntér:

Nincsen nevezetesebb esemény.

Délkeleti hadszíntér:

Csapatunk tegnap Albániában a Durazzói keletre és délkeletre az előző napon megvert olaszokat erőies üldözés közben a dus tavaktól nyugatra fekvő földnyelvre ülték vissza. Durazzo kikötőművel ágyuink tüze alatt állnak. A csapatok és hadiszerek behajózását sikeresen zavarjuk. Egyes olasz hadihajók megjelenése az események fejlődésére semmi hatást nem gyakorolt. Ezen harcokban eddig összesen tizenegy olasz tisztet, több mint hétszáz lövőt legénységet fogtunk el és öt löveget és egy géplegyvert zsákmányoltunk. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Tizezer fogoly a Verdun előtti
német győzelemben.

Berlin, február 25. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A Maas jobb partján már jelentett sikereket tegnap is különböző irányokban gyümölcsöztettük. A Maas melletti Champ-Neuille, Cotelette, Marmont, Beaumont, Chambrette és Ornes megerősített falvakat és majerokat elfoglaltuk. Ezenkívül rohammal bevettük az összes ellenséges állásokat egész a Louvenoni hegyhátig. Az ellenség véres veszteséggel ismét rendkívül súlyosak voltak; a mieink elviselhetők. A foglyok száma több, mint hétezerrel szá-

porodván, most már tízezer fe-
lül van. A hadianyagban ejtett
zsákmányokról még nincsenek
adatok.

Keleti és Balkán hadszíntér:
Jelentős esemény nem történt. Leg-
felsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnök-
ség sajtóosztálya.)

Verdun és Durazzo előtt.

Arad, február 25.

Az angol munkáspárti képviselő torkán milliók hangja tört ki, a mikor azt kiáltotta Asquith és miniszter-társai felé: mit akartok? Fegyverrel nem lehet megölni Németországot, éheztetéssel még kevésbé. Hát mit akartok? Gyönyörűséget, elégtételt, sikert, diadalt találni abban, hogy a háború oly hosszú ideig tartson, a míg csak tarthat? Tovább vérezzenek a németek és szövetségeseik? Hiszen az alatt még vastagabban szivárog a vér Franciaország, Olaszország, Oroszország, sőt Angliának eddig gonddal kimélt testéből! Több pénzébe kerül a németeknek? Az bírja s azalatt az eddig is eladósodott Oroszország egészen belemerül az államterhekbe és a valaha sziklaszilárd Franciaország is lesorvad? Ha Anglia ellenségeinek kárára és veszteségére számít, úgy látszik, ebben a kárörvendezésben eltelejt magára tekinteni? Hát mit akartok? A ti ostoba frázisaitoknak van valami haszna abból, ha egy esztendő alatt Európában még egy millió ember pusztul el és még háromszáz milliárdot költenek el a háboruba. Vajon a Nérók természete költözött a cilindres, redingot-os angol miniszterekbe, hogy a világpusztulás képe hangolja őket lelkes parlamenti szónoklatokra?

Mit akartok? — kérdeste Snowden, a munkáspárti képviselő az angol miniszterektől. És a kérdés nagyon igazságosan, igaz ésszel volt föl-téve. A kérdés magjából kitör a folytatás: „mert ti akarjátok, ti akartátok a háborút; nektek kellene akarni és kétszer huszonnégy óra alatt véget érnie az öldöklés, nemzeteknek egymást irtó gyűlölködése, a nyomoruság, a szapora emberhalál, a milliók fájdalma, ha ti akarnátok, vilámgyorsan tisztulna ki a világ a háborús tergetegből, menekülők visszatérhetnének szülőföldjükhöz és mindent megboosátva egymásra borulhataának, akik ma még egymás ellen viselnek fegyvert, de azután fölismernék egymásban az embert. De

ti nem akarjátok ezt; borzadva taszítja el a lelketek csak halvány gondolatát a mindent megváltó békének: hát mit akartok?”

Rettentő, hogy néhány emberrel szemben kell a száz milliók tehetetlen fölzudulását ebbe a kérdésbe önteni. A hogy Európa két szigetéről uralmat lehetett gyakorolni a messze tekvő hatalmas területek és azok száz milliónyi népe fölött: úgy uralkodik most a brit kormány szuggeszciója a békére szomjas, kiáradt entente-államok fölött. Még mindig rabjai annak a hipnotikus meggyőzésnek, hogy ha tovább véreznek, akkor mindent visszanyernek, a mit a háboruban eddig elveszítettek és ezután áldoznak föl. Örültség! Hát vissza tudja szerezni Asquith egyetlen anyának elesett fiát, egyetlen özvegynek elesett urát, egyetlen árvának elesett apját; föl tudja építeni a romokat és kitörülheti a lelkekből azt a rengeteg tájévalmas csalódást és sötét tapasztalatot, a melyet a világháború zudított ránk?

Mit akartok? Németország, a melyet le akartok tiporni, most mért hatalmas csapást a nyugati frontra. Verdun kemény vára alól baljósitatu arccal mennek el az angol tábornokok; ha ez a vár elesik — és ezt ma már nem lehet annyira valószínűtlennek tartani, mint két hónappal ezelőtt, — akkor a franciák harcvonala megtörik és vége a tavaszi offenzíva minden bűbajos reményének. Szövetségeseik és osztrák-magyar csapatok Albániából ugratják ki az olasz úrgét, a benszült patkányokkal, Esszád pasa hiveivel. A mi Durazzónál történik, már csak a menekülés megzavarása. Az már nem kétséges, hogy az albán főváros az osztrákok kezére fog jutni, most egyelőre az a cél, hogy az olaszok minél több kellemetlen emlékekkel gondoljanak vissza az Adria másik oldalán tett kirándulásukra.

Azt akarjátok, hogy a kudarcok és bukások sora még hosszabb legyen? Hiszen így csak a mások kin-

jait élvező örültek akarhatnak valamit. Es ezek akaratához legyen kö-

tözve, elszabadíthatlanul, száz milliók sorsa, élete, halála? . . .

Főrendek a drágaságról, a sajtóról és a háborúról.

— Huszonöt javaslat a méltóságos Ház előtt. — Tisza István gróf nyilatkozatai. —

— Távirati tudósítás. —

Budapest, február 26.

Délelőtt 11 órakor nyitotta meg az ülést Jósika Samu báró elnök. Javasolta, hogy a tanácskozást délután két órakor szakítsák félbe és fél ótkor folytassák. (Helyeslés.)

A napirend előtt felszólalt Zichy Rafael gróf és hivatkozva arra, hogy a múlt ülések egyikén a gyermekhalandóság dolgában elmondott interpellációjára nem kapott választ, szóba hozza újból ezt a kérdést. A gyermekhalandóság elleni küzdelmet nem lehet egy speciálista kezébe letenni. Ezt a küzdelmet olyan embernek kell vezetni, aki széles látókörével a kérdés egész komplexumát át tudja tekinteni és pártatlanul tudja vezetni az akciót.

(Hadiárvák és gyermekhalandóság.)

Sándor János belügyminiszter kifejti, hogy a kormány behatóan foglalkozik a gyermekhalandóság kérdésével és tanulmányokat végez. A minisztérium nem akarja az intézményt egy speciálistára bízni. Egyelőre a minisztériumban kijelölték azokat a szakfériákat, akik ebben a kérdésben illetékes véleményt adhatnak. Megnyugtatta a főrendiházat az iránt, hogy a kormány behatóan foglalkozik a kérdéssel.

Ugyancsak a napirend előtt válaszolt Tisza István gróf miniszterelnök Edelsheim-Gyulai Lipót gróf múltkori interpellációjára. A miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány gondoskodni kíván a hadiárvákról és máris megtette a szükséges intézkedéseket abban az irányban, hogy ezt a fontos kérdést jelentőségéhez mértén intézhessék el.

(A pénzügyi központ.)

Tisza István gróf beszéde után a főrendiház áttért a pénzügyi központjáról szóló javaslat tárgyalására. Az első felszólaló Széchenyi Aladár gróf volt. Beszédében kifejtette, hogy a tőkekonzentráció nálunk különösen káros, mivel az osztrák tőke a nemzeti célok elnyomásának segédeszközei. A magyar pénzügyi központok a magyarság érdekében nem vásárolják a földbirtokokat. Kárhóztatja, hogy a pénzügyi központjának létesítésénél a nagybankok érdekeit vették csupán figyelembe és a mezőgazdákét nem.

Ullmann Adolf azt hangoztatja, hogy kereskedelmünkkel a háboruban mostohán bánunk el. Rámutat a háboru utáni fontos teendőkre. A mi kereskedelmünk feladata az, hogy a Balkánt meghódítsa és az entente kereskedelmét kiszorítsa.

Teleszky János pénzügyminiszter rámutat arra, hogy a pénzügyi központot azért létesítik, hogy pénzügyi intézményeink megfelelhessenek a háboru utáni feladatainknak és hogy kielégíthessék a jogos hiteligényeket. Hangoztatja, hogy tőkeszegények vagyunk, idegen tőkéknek kedveznünk kell, különben távolmaradnak és ennek mezőgazdaságunk is kárát vallaná.

Széchenyi Aladár gróf személyes kérdésben felszólalva kijelenti, hogy nem volt szándékában osztályellenlétek kiélezése. Egyforma

elbánást kíván egy a mezőgazdákkal szemben, mint a kapitalistákkal.

A javaslatot ezután általánosságban és részleteiben is elfogadják. Az elnök háromnegyed kettőkor félbeszakítja az ülést és a tanácskozást félőtre halasztja.

(A délutáni ülés.)

A főrendiház ülést délután fél ótkor Jósika Samu báró elnök nyitotta meg. Hark-Barkóczy Endre báró engedélyt kér és kap egy interpellációra. A Ház elfogadta a pénzügyminiszter jelentését a földgazdszervezésről, a hatósági munkaközvetítésről.

Az utóbbi javaslat tárgyalásánál Gaál Jenő rámutat annak nagy szociálpolitikai jelentőségére, a munkaközvetítés szervezetlenségére. Arad megyében például kétszáz község közül csupán tizennégyben létesült munkaközvetítő iroda. A háboru befejeztével a harcúterén lévő erők felszabadulnak, Amerikából számosan visszatérnek. Ezért fokozottabb tevékenységet sürget.

Harkányi János báró kereskedelmi miniszter kifejti, hogy a javaslat alkalmas szociális alapon szervezett munkaközvetítés megteremtésére. A Ház ezután a javaslatot elfogadta, ugyancsak a kereskedelemügyi miniszternek az iparügyiükről szóló jelentését, a tanítók özvegyeinek és árváinak ellátásáról szóló javaslatot a több kisebb javaslatot.

A kivételes hatalom igénybevételeiről szóló miniszterelnöki jelentés tárgyalásánál Mikos János püspök felszólalásában elismeri, hogy a kormány a háboruban rendkívüli tevékenységet fejtett ki. A magyar tisztviselői kar fél munkaerővel kétszeres munkát végzett el. Hibáztatja, hogy a mozgósításkor nem bocsátottak ki alkoholtiltalmat, utal a népegészségügy fontosságára s felkéri a kormányt, hogy a demobilizáláskor korlátozza az italmérési engedélyek számát.

(Drágasági vita a méltóságos Házban.)

Utána Keglevich Gábor gróf a közéletmezés kérdését tette szóvá. A közéletmezés magjavításával csökkenne a halandóság.

Sigray Antal gróf elismeréssel adózik a magyar sajtónak hazafias magatartásáért, a cenzúrának pedig tapintatos működéséért. Alhírek és terdítések sajtónkban nem nyerhetnek tért. Sajnálja, hogy egyes sajtóorganumok a Milánó elleni légi támadást úgy tárgyalták, hogy gyanuba vehetők, mintha örövendének, hogy civil személyek is áldozatul estek és mintha a repülőharcot politikailag akarnók kihasználni. Ez rossz világot vethet hadvezetőségünkre. Ugy véli, hogy szükséges ennek a nyilvánosság előtt való helyreigazítása, mert a támadásnak kizárólag katonai célja volt és kizárólag katonai objektumokat támadtunk. Hadseregünk hagyományos lovagiassága mindenütt el van ismerve. A magyar nemzet elismerését nem gyűlöli a lovagiasan, udvariasan bánik velük. A győzelmes háboru után learahatjuk ennek a gyümölcsét s.

Dessewffy Emil gróf: A háboru nehézségei nálunk nehezebben győzhetőek le, mint a jól megszervezett Németországban. A kormányrendeletek mindig elkésve jöttek. Ezért illuzoriák a eredményük a drágaság. Valutánk megrosszabbodásának főoka, hogy a rosszabbodás megakadályozására megkésve, csak a háboru kitörése után husz hónappal történtek intézkedések.

Hadik-Barkóczy Endre gróf helyteleníti a kormányrendeleteket. A termés biztosítására nem fordítottak kellő gondot.

Tisza István gróf miniszterelnök Sigray véleményét a sajtóról osztja. Mikos püspök beszédére reflektálva kijelenti, hogy az alkohol elleni küzdelemben az állam saját érdekeinek megkárosítása nélkül a nagyobb megadóztatással vehet részt. A legjobb fegyver az alkohol fogyasztás ellen a nép művelése, tanítása. Rámutat arra, hogy a munkásság az utóbbi években szintén javított helyzetén gazdaságilag, alkoholfogyasztásuk ellenben csökkent. A kormány a harcúterek közelében korlátozta az alkoholkimérést, a katonákat a fogyasztástól tiltották. Rámutat arra, hogy a gazdasági helyzettel Németországban elégedetlenebbek, mint nálunk. A gazdasági élet problémáit kormányrendeletekkel nem lehet megoldani. A drágaság főoka nem valutánk megrosszabbodása, hanem a két évi rossz termés. Mindamelllett elegendő gabonánk van, amde azt biztosítani kell a nagyközönség számára. Németország nemhogy mitőlünk vont volna el gabonát, hanem még mi kaptunk Németországtól.

A Ház a jelentést elfogadta.

A regnikoláris bizottság jelentését a cimerkérdés rendezéséről szintén elfogadták.

(Balkáni gazdasági érdekeink.)

Hadik János gróf interpellál és megkérdi, hogy minő intézkedéseket tett, avagy miyeneket szándékozik tenni a kormány, hogy a Törökországgal való politikai barátságot a magyar gazdasági érdek szempontjából kihasználhassák? Kiszáziát a jövőben a magyar kivitel érdekkörletébe kell bevonni. Intézkedéseket sürget a Balkánon gazdasági érdekeink megóvására, valamint a háboru után szükséges nyersanyagok kellő beszerzésére, a valuta érdekeinek megóvására. Kérdi, vajon a szükséges nyersanyagot Németországgal egyidejűleg akarjuk-e beszerezni? Történtek-e irányban lépések? Miért késlekedik a kormány a Németországgal való gazdasági együttműködéséről, e gazdasági érdekeinkre nézve oly fontos kérdésről tárgyalásokba bocsátkozni.

Tisza István gróf miniszterelnök boldogtalan, hogy e szigorú bírálat dacára kénytelen eddigi álláspontja mellett híven kitartani és e kérdésekben elfoglalt tartózkodó álláspontján megmaradni. Mindenki, aki tudatában van felelőségének, s aki e kérdésekben némi szakértelemmel bír, ugyanígy tesse.

Hadik: Elő a szakértelemmel!

Tisza (folytatva) Téved az interpelláló, amikor kijelenti, hogy kereskedelmi ügyeinket a külfölddel külügyminisztériumunk intézi. Az osztrák-magyar kormány tanácskozásainak alapján létrejött kereskedelmi határozatokat hajtja csupán végre külügyminisztériumunk. Így volt ez minden kormány idejében.

A választ tudomásul vették. nzel a napirend kimerült s az ülés este kilenckor véget ért.

Durazzo tüzérségünk gránátzaporában.

— A tengeren át menekülnek az olaszok. — Albániai helyzetünk. —

— Távirati tudósítás. —

Budapest—Bécs február 25.

As Albániában tartózkodó haditudósítók egybehangzó jelentései szerint ebben az elhagyott országban operáló csapataink rettenetes nehézségekkel kénytelenek megküzdeni; különösen a nyomoruságos közlekedési viszonyok miatt. A folyók megáradtak, a föld nedves és átázott, a csekélyzámú utak pedig használhatatlanok. Minden egyes lépés, amelyet előre tesszünk, egész sereg akadály legyőzésével kapcsolatos. Az a körülmény eléggé megmagyarázza a látszólagos lassú előrenyomulást. Annál szebb és nagyobb jelentőségű esemény tehát a durazzói győzelem, amelyet tegnap vettek ki csapataink. Durazzót a tengertől a tengerig a szárazföldön tökéletesen körülszárták Köveas tábornok erői és az olasz védőesapat számára már csak a tengeren át képzelhető el a visszavonulás. A mai siker, a mely az olaszok védelmi vonalát már megingatta Durazzóban is valószínűvé teszi, hogy erre a menekülésre sor is került már.

Az a kecskeny szalagot, amely Durazzo előtt álló csapatainkat a tengertől elválasztja, három, északról dél felé húzódó hegyhát két meglehetősen szűk völgyre osztja. Az egyik hegy az Arzen-folyó mentén halad és Sukai mellett végződik, ahol beolvad a síkságba. Ez a hegyhát alkotta a centrumát az ellenséges védelmi állásnak és nyugati frontális főtámaszpontot az olaszok számára Bazar-Sijaktól keletre. A középső hegyhát dél felől a durazzói öböltől indul ki és az úgynevezett Sasso Biankón át ugyancsak Sukai magasságáig húzódik. Ez a hegyesség Sasso Biankónál az olaszok déli oldaltámaszpontját alkotta. Nyugat felé a tengerpart közelében fekszik a Kmeta Durcit nevű vízmedence, amely védelmet csak igen csekély mértékben nyújthat. A tó és a tenger között húzódik a harmadik hegysszaga és ennek legmagasabb pontja, a 181 méter magas csúcs Durazzónál. A durazzói hegyesség Cap Palanál végződik.

Csapataink ezt az egész területet koncentrikus támadás alá vették. Északon Juna környékén állították az Arzen-folyót és ilyenformán az ellenség északi szárnyán hozták kellemetlen helyzetbe, illetve részben be is kerítették. A centrumban a magyar és osztrák katonák Bazar Sijaktól keletre eloglalták az olaszok megerősített magasait és innen üldözik az ellenséget, amely rendetlenül vonult vissza. A déli szárnyon is sikerrel járt a támadás, Sasso Biankónál ugyanis eldátuk a védőerőt és a 200-as számú magaslatot is elfoglaltuk. Mindössze az öt kilométernyire állunk most már a tőltve órázt kikötővárostól és agyunk látóvonalában van a kikötő és az egész földszav, amely meg a tengertől elválaszt bennünket.

Athén, február 25. Athéni lapok közlése szerint Esszad pasa jelentést küldött Koriuba, amelyben közli, hogy életet nem érzi Durazzóban biztonságban, mert összeesküvéstől van körülveve. Esszad pasa letartóztatta testőrségének parancsnokát és egyúttal előkészületeket tett arra, hogy Durazzót egy olasz cirkálon elnagya.

Bern, február 25. Athénből jelentik: A Neon Asty azt írja,

hogy az olaszok minden előkészületet megtettek arra nézve, hogy szükség esetén Valonából Santa-Quarantába meneküljenek, a hol most egy francia tengerész-szakasz tartózkodik.

Magyar nők a mormonizmus ellen.

(„Miniszteri rendelet” a többnejűség-ről. — Mit hazudnak az angolok, franciák, olaszok.)

— Az Aradi közlöny tudósítójától.

Arad, február 25.

Annnyira megszoktuk azokat a rémes történeteket, amelyeket az entente sajtója rólunk „tatórok”-ról minden áldott nap egy tucat variációban feltalál, hogy ma már mosolyogni is alig tudunk felettük. Azonban az angol és francia szent kimeríthetetlenek olyan hibetelen hazugságok kitalálásában, amelyek minden megszokottat felülmúlnak és amelyekből a még oly edzett „tatór” szája is táva marad.

A legutóbbi napokban az entente sajtója a legnagyobb szeretettel a német pénzügyek esődjéről költött ilyen meséket. Erdemes elővágni, hogy miket adtak be a francia és angol lapok jámbor olvasóinak. A „Financial News” — tehát pénzügyi szaklap — ezeket írta:

— A jól ismert stuttgarti bank: Staperfeune, Schulz und Co. (valójában egy egészen jelentéktelen Svájcban is alig ismert, néhány év óta vergődő cég) megbukott. A német birodalmi bank, miután magának sincs aranya, nem segíthetett rajta.

De nem csak a Staperfeune, Schulz und Co. lett egy nap letörgése alatt az ocean inenső és tulsó partján ismert és óriási német céggé a Financial New jóvoltából. Juttatott ebből a dicősségből másoknak is az entente-sajtó. A Gazette de Lonsanneban jelent meg pár nap előtt egy apró hírecske, amely arról emlékezett meg, hogy két német bank — amelynek nevét nem tudják — több mint ötszázmillió marka betéttel felszámolni készül. A kis hírecskét az angol lapok két nappal utóbb óriási szenzációnak tüntek fel. A Daily Express hasábjain óriási ottükkel és eimmel jelent meg Zürichből keltezett távirat formájában.

Financial Crask in Germany Two leading banks fail with liabilities of 25,000,000 pounds Thousands ruined.

A Gazette de Lonsanne kis híre tehát Angliába érve a címek tanúsága szerint: Pénzügyi összeomlás Németországban. Két vezető bank bukása huszonöt millió font passzívával. Ezrek romlása. A bukott bankok száma azonban háromra szaporodott, mielőtt a zürichi hír elutott Londonból Párisba, mint kopenhágai távirat.

Banqueroute de trois Comptoirs financiers allemands

Plus de 625 millions de Passif. Milliers de Deposants ruinés.

Három német pénzintézet esődje. 625 milliónál több passzív. Betevők ezrei menekülnek — jelentette boldogan a Journal és a kopenhágai hírforrás szavahihetőségére hivatkozva diadalmasan füzte hozzá: „Ez csak a

kezdet a teljes összeomlásnak és további jelelőséges bankbukásoknak.”

A hír pedig tovább vándorolt és hat nappal utóbb a Havas úgynökség táviratai között jelent meg, mint bazeli távirat, amely azt adja hírül, hogy két délnémetországi nagy bank esődbement.

De nemcsak a franciák és angolok tudnak nagyokat mondani és nemcsak a németekről, hanem az olaszok is — rólunk. Nagyon tanulságos és mulattató a Corriere della Sera alábbi híre, amely a legutóbbi számok egyikében a komoly hírek között jelent meg és így hangzik:

Magyar nők a mormonizmus ellen. Egyes magyarországi falvak asszonynepe egy soha meg nem jelent miniszteri rendelet miatt majdnem lázadásba tört ki. Azt a hirt terjesztették el ugyanis, hogy a kormány tekintettel a házasságra alkalmas férfiak megfogadására a többnejűséget fogja megengedni azzal a korlátozással, hogy ötnél több nőt senki sem tarthat. Ennek ellenére is a magyar nők elégedetlenek, a hatóságok ellen tüntetnek és elítélik a mormon szokások meghonosítását.

A derék olasz laphoz ugylászik arról a meglehetősen izetlen és sületlen tréfás nyomtatványról jutott el valami hír, amelyet Aradon is mutogattak pár hét előtt, amely a „Száz kis nap” gyászjelentése, a lövészározbéli „Hangverseny-műsor” és hasonló humorok módjára miniszteri rendeletet utánczó külső alakban a többnejűségről tréfálkozott. A „rendeletnek” azonban annyira, hogy azt komolyan is vegye, csak a Corriere della Sera ugrott be, magyar falvak asszonyai nem.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: délután mérsékelt helyárrakkal ifjusági és népies előadás „Pelekei nótárius.” Este: „Vagy 6 vagy senki.”

Buttykayék Aradon.

— Az Aradi közlöny tudósítójától.

Arad, február 25.

Érdekessé művészapár érkezett Aradra tegnap este a ma esti kamarazeneeset alkalmából. Buttykayné Kosáry Emma, a m. kir. Opera bájos koloratúrekesője, Sándor Aradi újabb pendantja énekei jött a mai filharmonikus, estélyre, a művésznőt elkísérte férje, a magyar komponisták egyik legkiválóbbja.

A zeneszerző ur régi ismerőseink Budapestről még abból az időből, mikor e sorok írója Buttykay első szinfóniájának előadásában a fővárosi filharmonikus zenekarban közreműködött. Emlékeztettük az illusztris zeneszerzőt ezen 15 év előtti időkre, mikor a filharmonikusok zömét alkotó német anyanyelvű operai zenészek így azóitak róla: „Buttykay, ja, ja, der junge komponist hat Talent, das seigt seine Symphonie!”

„Azóta — mondja a komponista — szinfóniámat számos orchester előadta. Nekem legjobban tetszett a lipocsei Gewandhaus előadása. A 180 fősől álló orchester már akkor szukított a régi szokással a nem állva, hanem ülve játszott a sok hegedős. Ennél tökéletesebb előadását azóta nem hallottam. Azóta átmentem a szinpedi zenére is. Talán olvasta a lapokban, hogy a Csibéskirályt Newyorkban is játszották e hó 14-én. Előlegként 1000 dollárt küldtek a svéd konzulátus utján. De hogy milyen sikerrel adták, arról még részletesebb híreket nem kaplam.”

— Milyen kompozícióján dolgozik Tanár Ur jelenleg? Mi van a Hamupipókéval?

— A Hamupipóke teljesen kézen van a az Opera el is fogadta előadására. A premiére dátuma még nincs megállapítva. A címszerepet természetesen feleségem fogja énekelni. Jelenleg azonban szerződés szerint a Nemzeti Színház megnyitó előadására az *Ember tragédiájához* írrok színpadi zenét. Bár (később meg lehetőségen köti a Stichwortokhoz való alkalmazkodás, az egyes darabok kikötött időtartamának betartása, mégis a tárgy magával ragad. A történelmi stílkülönbség, amit a váltakozó korok a zenétől is megkivánnak, érdekes instrumentális koloritokkal gazdagítják a komponista palettáját. Vezérmotívumokkal is akartam dolgozni. De mivel Adám, Eva és Lucifer nagyon gyakran jönnek a színpadra, azért vezérmotívumaik a változatoság rovására csaknem Egyidejűleg *Lengyel Menyhért Tajtunján is dolgozom, ez is meg lehetőségen előrehaladott állapotban van.*

Megköszönve a szerzőnek érdekes szavait a művésznőt kell megzavarnunk, aki ép Vas Sándorral beszél meg a próba idején. Kérdésünkre Buttykayné elmondja, hogy három évvel ezelőtt két berlini koncertje után Hempel Frida amerikai turnéja idejében annak a helyére hívták a berlini operához. A próbaéneklés is nagy sikerrel járt, de ha Berlinbe megy itt kellett volna hagynia férjét, kit Magyarországra két ősi nemesi birtokán kívül zeneakadémiai tanári állása is. Így azután a budapesti operához szerződött, hol a magas szoprán koloratur szerepkörben Sándor Erzsivel együtt működik.

— Miért nem énekel nagyságos asszonyom kedves férje dalaiból is az aradi estélyen?

— Hát bizony, a férjem jobbára mélyebb hangra ír. Megpróbáltuk transzponálni, de azáltal elvesztette a karakterét. Külömben Buttykay dalai nem szorulnak rá, hogy a felesége csináljon nekik reklámot. De most már ön is mondjon valamit Aradról, a közönségről, a filharmoniaról, melynek zenakara, mint hallom, a háború óta megcsappant a főleg a kulturpalota hangversenyterméről. Burrián, Rózsa, Kálmán Ozkár elmondták, hogy tán az egész országban nincs praktikusabban berendezett terem. Hja, persze, mert a palota építője szintén zenész ember. Így már értem. Már égek a kíváncsiságtól, hogy megismerjem a művét. Sokan lesznek? Mert én nem igen énekeltem még kevesebb telt ház előtt. Tele lesz? Na, annak örülök, legalább annál több jut a szegény rekkant katonáknak. Hogy mit fogok rádásul énekelni? Na, majd meglátja holnap este. Nos, István Onnel, a viszontlátásra! (W. I. dr.)

* Vak művészek hangversenye. Szokatlanul nagy és meleg érdeklődés nyilvánul meg a március 5-én, este nyolc órakor kezdődő hangverseny iránt, melyet Lumpé Gizella tanárnő, vak énekművész és Horváth Attila tanár, vak songoraművész tartanak a kulturpalota nagytermében. Ezt az érdeklődést, mely osztatlanul jár ki mindkét művésznőnek, csak fokozza az az elismerés, mely őket vakegük dacára vezetői és irányítói állásba juttatta. Nemesak vakokat, de látókat is tanítanak ők a vakok, mert a zene birodalmában ők biztos öntudattal járnak, előttük tárva nyitva a tér, szabad látásukat semmi sem korlátozza a hangok színein a változatoságán keresztül. Ők lettek ciceronok a mutatják az ismeretlen, idegen tapogatózóknak a helyes

és egyenes utat. Most Arad vendégei lesznek, hogy segítsenek megalapozni azt az intézményt, amelyben a balsors által hasonlóan sújtottaknak világosságot gyujtanak. Az est jövedelmét teljesen az Aradon létesítendő Vakok Intézete javára fordítják, melyhez nagyban hozzájárul az aradi közönség jó szíve, mely sohasem sarkozik el akkor, amikor egy nemes eszme testé formálásáról van szó. — Scherhag Ernő váratlan katonai behívása folytán az eddigi előjegyzések teljes tekintetbe vételével a további előjegyzéseket és jegyek elárúsítását új. Klein Mór könyv- és papírkereskedő cég (Fehér Kereszt-épület) volt szíves elvállalni. Felülfizetések a jótékony eszre való tekintettel köszönettel vétetnek és hírlapilag nyugtáztatnak.

* A színház hírei. Vasárnapi előadások. Vasárnap délután 3 és fél órakor mérsékelt helyárrakkal az idény egyik legértékesebb Lehár operett a *Végre egyedül* kerül előadásra a már ósmert elsőrendű szereposztásban és este 7 és fél órakor Eysler kitűnő operett újdonsága *Vagy ő, vagy senki* van műsoron *Peleskei notárius* Gaál József kitűnő klasszikus énekes bohócsata kerül ma színpadra délután 3 és fél órakor ez lesz az idén a harmadik *Ujusi és népies* előadás, melyet mindjebb megkedvel a közönség. A legközelebbi újdonság. A *Táncosnő*, Lengyel Menyhért kitűnő színműve, mely a Vigaszínházban állandóan zenitelt házak előtt kerül előadásra, lesz a legközelebbi premier, melyre lázas buzgalommal készül a személyzet, a kitűnő újdonságban a társulat elsőrendű tagjai vesznek részt. A *kis herceg*, a régi idők legkedveltebb operettjét elevenítette föl a társulat, melyet a mai generáció már alig ismer, így hát a repriz csaknem újdonság számba megy, főszereplők Z. Váradi Margit, Járai Böske, Bankóné, Barics, Polgár stb.

* Kamarazene est. A szombat esti filharmonikus második kamarazene-estély vendége Buttykayné Kosáry Emmy operaénekesnő, a m. kir. Opera tagja tegnap este érkezett Aradra férjével, a híres komponistával. A művész nő műsorába felvette a koloraturénekesnők piece de résistance-szát: Proch variációját is, mely alkalmat nyújt az előadó művész rendkívüli kvalitásainak csillogtatására. Aradi zeneenthusziaszták, kik Proch e művét Bécsben hallották, elragadtatással szólnak róla, s örömmel várják Buttykayné felléptét már e szám miatt is. A műsoron szereplő másik két művész: Vas Sándor és Teilmányi Emil neve garantálja a második esetnek az elsőhöz hasonló sikerét. A hangverseny pont 8 órakor kezdődik. Jegyek az olcsóbb helyekre még korlátolt számban kaphatók a Scherhag-csagnéi.

* Fröhlich Elza és Olaf Föns az Apolló legközelebbi műsorán. Hétfőn ismét nagy esemény színhelye lesz az Apolló-színház. A Nordisk-filmgyár két legújabb újdonsága: „A vasszívű ember” és „Egy játékos, aki mindig nyer” kerül bemutatásra egy műsoron. A két drámában csaknem az összes Nordisk-színészek felépnek, így Fröhlich Elza és Olaf Föns.

* Egy magányos paplak. (Tiroli dráma az Uránában.) A nagy időkbe illeszkedő, mintegy felemelő lelkesítő látvány jelenik meg ma a színház vásznán, Tirol csodásan szép látképe, a maga utólráhetetlen eredetiségével és szépségeivel. A jó öreg falusi pap szomorú történetének keretét képezik ezek a csodás látképek, melyek Ohorn kiváló német költőt sarkították és lelkesítették, akkor, amikor kiváló regényét megírta. Hiszen nem-e csodás érzés fakad lelkünkben, mikor ott látjuk az erdő tisztaságát a szép paplakot kedves, meglit környezetében, ahol tisztán boldogság honol s ahol a ragyogó nap sugaraiiban ápoják Tirol bérakóinak lelki életét? S történetünk akkor kezdődik, amikor a bánat ajtót nyit az erdei lakban s amikor ebben a tisztes nyugodt hársban a gonoszság és a boldogtalanság dudája üti fel fejét. — *Sikoly az éjben*, Alwin Neuss de-

tektiv rekord sorozatának első képe az Uránia legközelebbi bemutatója.

* Kiváló újdonságok Kerpel kölcsönkönyvtárában és zeneműközlönyében. 193

Párist és Calais német támadástól féltik.

(A maas-menti áttörés jelentősége. Az angolok aggodalma.)

— Távirati tudósítás. —

Amsterdam—Berlin—Páris, február 25. Londonban mértékadó helyeken nagy izgalom uralkodik a németek maas-menti áttörése miatt. A tőhadi-szállásról számos magas rangú tiszt Párisba utazott.

Bern, február 25. Marcel Hutin, az Echo kritikusa azt írja, hogy a német trónörökös csak kedvező időre vár, hogy energikus támadást intézzen Verdun ellen. Metztől Monfauconig óriási tüzérségi előkészületek folynak és ezen a vonalon kolosszális hadianyagot halmoztak össze a németek.

Gent. A „Journal de Geneve” párisi távirata közli, hogy a francia katonai és politikai körökben meg vannak róla győződve, hogy a németek legutóbbi támadása bevezetése a Páris és Calais ellen egyszerre meginduló nagy offenzívának. A francia közvélemény láthatóan ideges, a mástól év óta nem tapasztalt nagy harcok előestéjén.

Berlin. A Berliner Lokalanzeiger haditudósítója sürgönyzi lapjának a nyugati frontról:

Újabb nagy eredményt vívtak ki fegyvereink. Verduntól északra, alig tizenöt kilométerre a vártól, a Maas keleti partján fekszik Consenvoye község és hasonló magasságban tíz kilométerrel keletre Azanne. Dére e két községtől húzódnak a francia hadállások, melyeket mástól esztendői munkával erős támaszpontokká építettek ki. Innen beláthatnak a Wipre-síkságra, amely a birtokunkban van. A messzire terjedő erődöket sűrű dróthálózáttal védtek. Ezeket az előnyöket kiragadni az ellenség kezéből volt a célja a február 21-én megindított hadműveletnek. Az akció nehéz tüzérségi harcokkal kezdődött. Ezáltal az uttalan erdőknél részeket ütöttünk. A legközelebbi napon újabb tüzérségi előkészítés után következett csapataink széles támadása, amelylyel az ellenség vonalait tíz kilométer szélességben áttörtük és három kilométernyire nyomtunk előre déli irányban. A ronammal elfoglalt terület mintegy harminc négyzetkilométer. A dus fegyveresármány és az elhódított terület nagy stratégiai fontosságú sikerünket nagyjelentőségű eseménynyé növelik.

Berlin, február 25. A Temps két nappal a Verdun mellett kivívott német sikert megelőzőben, a következőket írta:

— Erős oltenziváról beszélnek, amely Verdun ellen irányúna, ahol öt német hadosztály van összegyűjtve igen erős tüzérséggel. Semmi okunk sincs, hogy e hír miatt nyugtalankodjunk, mert Verdun nem elszigetelt hely, hanem a francia hadsereg vonalában fekszik és minden tekintetben a lehető legjobban meg van erősítve. Ha a németek valóban ezt a pontot választották ki nagy támadásuk megvalósításához, akkor biztosan lemeleg a felől, hogy pompas fogadtatásban részesítjük őket.

Öngyilkos aradi kereskedő.

— Halálos ugrás a második emeletről. — A tartalékos őrmester tragikus halála. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 25.

Ma délben valamivel tizenkét óra előtt a Szabadság-tér és az Eötvös-utca sarkán lévő Rozsnyay-házban öngyilkosság történt; egy fiatal aradi kereskedő, aki jelenleg katonai szolgálatot teljesít, a ház második emeletének udvarra nyíló erkélyéről levetette magát, s nyomban meghalt.

Téger János az öngyilkos kereskedő. Téger mintegy négy év előtt megnősült és ekkor önállósította magát, a Forray-utcai Nádasdy-palotában nyitott üveges üzletet. Mikor a háború kitört, bevonult, s őrmesteri rangban segédszolgálatra osztották és a 33. gyalogezred gazdasági irodájába, a Verwaltungs-Kommissiō-hoz osztották be, melynek irodája a Rozsnyai ház második emeletén van. Itt dolgozott Téger a mai napig.

Az öngyilkosság féltizenkettőkor történt. Eddig Téger rendes napi munkáját végezte. Az irodába, mint rendesen, nyolc órakor ment be. Dél előtt kint járt a városban, mert hivatalos dolga volt. Kilenc óra tájban a gyulai kenyérsütőudvarban volt, ahol átvette parancsnoksága részére a kenyeret, azután katonai ügyben felment a városháza gazdasági hivatalába. Körülbelül féltizenegy órakor ment vissza hivatalába, melynek élelmezési osztályánál dolgozott. A hivatali helyiség mindössze egy szobából áll. Itt dolgozik az osztály vezetője Hódi őrnagy és a mellé beosztott Tabakovics György dr. népfelkelő-önkéntes. Téger, mikor visszajött hivatalába, irászatálához ült és munkáját végezte. Közben jókedvűen beszélgetett hivatali főnökével és Tabakovics dr.-ral. Valamivel tizenkét óra előtt Hódi őrnagy meghagyta az őrmesternek, hogy telefonáljon ki valamelyik századhoz, hogy egy oda küldött szállítmány megérkezett-e? Téger minden észrevehető izgatottság nélkül szaladt le az emeletről és Póhm és Gedeon vaskereskedő cég üzletéből telefonált ki a századhoz. Máskor is mindig innen telefonált, mert a hivatal nincs felszerelve telefontal. Az üzletben sem vettek észre semmit. Pár percig viacsüldött a segédekkel. Innen már nem tért vissza hivatalába. Mikor elvégezte a dolgát, felment a második emeletre, melynek az udvarra eső részén nyitott folyosó vezet körül. A két oldalon lévő folyosót egy erkély köti össze. Téger ide ment, s az erkély közepén megállt és hirtelen fejfelé levetette magát.

A második emeleten lakók közül többen látták ezt a jelenetet, de mire kiszaladtak, Téger holtan feküdt az udvar kövezetén. Fejére esett, jobb oldali koponyaosontja behorpadt és szörnyet halt. Mire a zuhanásra a földszinten lakók kiszaladtak, már halott volt. Az esetről nyomban értesítették a rendőrséget és hivatalának vezetőjét, aki telefonon jelentette a dolgot a katonai állomás parancsnokának. A rendőrség részéről Kovács Antal ügyvezető rendőrhadnagy és Hecht Arnold dr. tb. főorvos, a katonai parancsnokság részéről pedig Kelenyi Zoltán dr. cs. és kir. főorvos jelentek meg az öngyilkosság színhelyén. Az orvosok már csak a beállított halált állapították meg. A megindult nyomozás iratokat, vagy irást nem talált. Közben értesítették az esetről az öngyilkos fiatal feleségét is, aki kétségbeesetten rohant

az eset helyszínére. Borzalmas jelenet volt, amikor a fiatal asszony zokogva borult rá férje holttestére.

A katonai hatóság az öngyilkos zsebeiben talált dolgokat lefoglalta, a holttestet pedig lakására, a Rákóczi-utca 23. számú házba szállította.

Hogy Téger János miért határozta el magát a rettenetes tetre, nem tudják. A fiatal kereskedőt mindenki szerette. Üzlete jóforgalmu volt s anyagi bajok miatt nem panaszkodhatott. Mint katonával felettesei mindig meg voltak elégedve. Szorgalmas, ügyes és pontos munkása volt hivatalának. Sem hozzátartozói, sem ismerősei nem sejtették, hogy a szimpatikus fiatal őrmesternek ily szomorú vége lesz.

Munkatársunk felfereste az öngyilkos feleségét, hogy megtudjon valamit férje tettének okáról.

— Soha egy szóval sem említette — mondotta a mélyen lesújtott özvegy — és soha ólézást nem tett erről a rettenetes tervéről. Az utóbbi időben kissé ideges volt, de ennek nem tulajdonítottunk különösebb fontosságot. Tudtuk, hogy irodájában sokat kell dolgoznia s mikor hazajött, üzletében is várt rá kisebb-nagyobb munka. Csakis ez a sok munka őrlötte meg idegeit. Üzletével is nagyon meg volt elégedve és házassága a legszebb, a legideálisabb volt. Van egy két éves kis gyermekünk, akit rajongóan szeretett. Ma reggel is, mikor felkelt, előbb kislíammal játszott. A kisgyereket megfésülte. Itthonról rendes időben távozott. Mikor elment figyelmeztetett, hogy siessék az üzletbe, mert ma péntek van. Majd elbucsuzott, mint mindennap és elment. Szerencsétlen szegény férjem az én kétségbeesett gondolkodásom szerint, idegrohamában lehetett öngyilkos.

Az öngyilkos őrmester hivatali főnöke, Hódi őrnagy a következőket mondotta el Téger Jánosról az Aradi Közlöny munkatársának:

— Nem tudom mi lehet az oka a szerencsétlen fiatalember öngyilkosságának. Mi itt a hivatalban nagyon szerettük. Pontosan dolgozott és jó munkás volt. En csak pár hónappal ezelőtt kerültem az iroda élére és azóta, mióta én vagyok itt, utalványokkal dolgozott. Utalványok ellenében természetben adta ki az egyes századok szükségleteit. Pénzkezelés nem volt rá bízva. Ezt a munkáját mindig teljes megelégedésemre, lelkiismeretesen végezte. Elődeim idejében azonban pénzkezeléssel is meg volt bízva. Arról, hogy ebben az időben valami szabálytalanságot követett volna el, nem tudok. Mint említettem, nálam nem volt semmi dolga pénzzel és így most, mióta én itt vagyok, semmitől sem szabálytalanság nem történhetett. Egyébként semmi különös nem vettem rajta észre. Ma is mint előbb jókedvűen elbeszélgetett az irodában, míg leküldtem telefonálni, honnan aztán nem tért vissza.

Érdekes, hogy Téger tegnap a rendőrségen volt és megjelent Puskovics Béla rendőrfelügyelőnél, akitől azirant érdeklődött, hogy miképpen lehetne utat vezetni a szerencsétlennek, mert Beruhó szeretni utazni feleségevel. A rendőrfelügyelő megadta az utalgatásokat és Téger szó nélkül távozott.

Az öngyilkos temetése iránt a katonai hatóság fog intézkedni.

Német offenzíva Verdun ellen.

(A német trónörökös első előretörésétől a mostani sikerekig.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 25.

A február 21-iki francia hivatalos jelentés nemcsak beismerte a németek Souchez (Givenchy) melletti sikereit, hanem még azt is, hogy a német támadóoszlop, amelynek erejét egy hadosztályra becsülik, némely helyen még a második francia védelmi vonalba is befészkelte magát. Ugyanezzel az őszinteséggel ismerik be a franciák a németeknek még február 21-én este Maastól keletre és Verduntól északra elért sikereit: hogy a németek benyomultak az beumont-e erdőbe s a beumont-i előretolt állásokba, amelyek már csak 5-8 kilométernyire vannak Verdun északi erődjeitől. A legutóbbi német hivatalos jelentés szerint a németek Souchez melletti sikereiket jobban kiaknázták s hogy a Maastól keletre Consenvoye és Azannes közt tíz kilométer szélességben áttörték a franciák jól kiépített állásait. Hogy azt a operációs sikert jobban megérthessük, szükséges a következőket előre becsajítani:

1914. augusztus 26-án jelentette a német vezérkar, hogy Longwy francia záróerőd vitéz ellenállás után elesett s hogy a német trónörökös hadseregének — amely Verdun irányában nyomult előre — balszárnya ellen Verdun környékéről s attól keletre jelentős erők vonultak fel, amelyeket visszavertünk. Szeptember elsején a német trónörökös hadserege esatlakozólag a württembergi herceg hadseregéhez, amely tőle nyugatra helyenként már átlépte a Maast, a császár szemé láttára sikerült a franciák középső hadseregesoportját — mintegy tíz hadtestet — Reims és Verdun között visszazorítani s egyúttal a Verdunból intézett előretöréseket visszavenni.

A sikert gyorsan kihasználva a német trónörökös szeptember 10-én Verdunt délnyugatról is körülfárta, mire néhány nappal később német részről megkezdődtek a támadások a Verduntól délre fekvő záróerődök ellen. A mi híres harminc és teljes mozsaraink is segítettek itt léket tűzni a francia erődök vonalába, mire szeptember 26-án egy bajor ezrednek sikerült a Camps des Romains erődre a német lobogót kitűznie.

Azóta a németek Verdunnak körülbelül háromnegyed részét nagy ivben körülfárta tartották. A franciák valamennyi kísérlete, hogy az ölelő karok közül szabaduljanak, haszontalan volt.

Az összekötő vonal, amelyet a német jelentés említ, s amelyet a franciák veszélyeztetni és zavarni szerettek volna, a longuyonconflans-i vasútvonal s az ottani országút. Ha ma majdnem másfél évi szünet után a németek az Artois-ban lépésről-lépésre benyomultak s egyidejűleg Verdunnál is offenzív lépnek fel, ez tényi vett a szövetséges hadseregek eleven erejére.

A mai német jelentés különben a Felső-elzászban is jelentős sikerről számol be, ahol Hiedweilernél az állások egy tekintélyes részét ragadták el a franciáktól. Habár háború idején minden jóslástól tartózkodni kell, mindenesetre a lentiek után figyelmünk érdeklődéssel fordul a nyugati front felé.

Hét százalékkal drágult a cukor a háboru alatt.

(A monarchia cukorgyárainak heizyete. — Miért került forgalomba homokcukor?)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 25

Az a kérdés, hogy lesz-e és hogyan lesz elegendő cukor az ország szükségleteinek ellátására. élénken foglalkoztatja a közönséget. A különböző hírekre felel meg, de egyben értékes adatokat nyújt az a levél, amelyben Martens Cézár a mezőhegyesi cukorgyár igazgatója ismertet meg a közönséggel, hogy milyen a helyzet a cukorgyártás és cukorárak terén. Martens igazgató levele a következő:

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur! Nagyrabecsült lapjának folyó hó 23-án kelt számában egy budapesti híradás jelent meg, amelyben a cukorgyárakat avval a váddal illetik, hogy a fogyasztó közönséget homokcukorral látiák el azon célból, hogy így a süveg- és kockacukrot visszatarthassák. A Budapestről terjesztett hír nagy mértékben elárulja a tájékozatlanságot és miután abban a homokcukrot egyszerűen „homokos cukor”-nak nevezik tisztán állítottam az is, hogy az teljes mértékben leikus helyről származik. Kijelentem, hogy a homok- vagy kristálycukor épen olyan tiszta termék, mint bármely másfajta cukor. „Homokos cukor”-nak tehát nem lehet nevezni, mert abban homok egyáltalában nincs. A közleményben felhozottak tisztázása céljából azonban szükségesnek tartom a fogyasztó közönséget felvilágosítani és tisztelettel kérem Szerkesztő urat, hogy jelen levelemnek nagyrabecsült lapjában helyet adni sziveskedjék.

Az igazgatásom alatt álló mezőhegyesi cukorgyár és finomító az elmúlt üzemműben volt a legrosszabb helyzetben. A háboru kitörése előtt évente 1.5—1.8 millió métermázsa cukorrépat dolgoztunk fel és ebből 195000—234000 métermázsa nyerscukrot állítottunk elő. A folyó évi campagne-ban mindössze csak 490000 métermázsa répat dolgozhattunk fel, mert termelőink, akik a répatermelési területet 1915-ben amugy is redukálták, a rossz időjárás, fagy stb. miatt répatermésüket teljesen beszállítani nem voltak képesek, hanem azt takarmánynak használták el nagy részben és a beszállított répa is oly rossz minőségű volt, hogy csak 44000 métermázsa nyerscukorhozamot adott.

Dacára annak, hogy a szomszédos, de még nyitramegyei cukorgyárból is nagymennyiségű nyerscukrot hozunk ide finomítás céljából és finomítói üzemenket nagyon korán megkezdtük, a folyton emelkedő cukorlogyasztás miatt az előállított cukormennyiségeket azonnal kénytelenek voltunk el is szállítani és így, míg a múlt évek hasonló szakában 120—130000 métermázsa finomított cukorkészlet felett rendelkezünk, most az egészben cca 600 métermázsa cukorkészletünk van. Ennek következtében azon cukorgyáraknak, amelyek eddig az export részére homokcukrot készítettek, ezt a terméket a belföldi fogyasztás céljaira kellett forgalomba hozni.

A magas kormány a jövőt illetőleg szintén helyesen ismerte fel a helyzetet és f. hó 10. kelt rendeletével a cukorrépatermelést a gazdák hazatias köteletségévé tette, rámutatva egyben arra, hogy a répatermelés nemzetgazdasági szempontból a leghasznosabb foglalkozás, amennyiben statisztikai adatok alapján be van bizonyítva, de általánosan is ismeretes,

hogy egy kat. hold répából 21 ember, ugyanannyi búzából csak 15, és burgonyából 10 ember tartható el.

Most, amikor a kormány böles rendelete folytán a cukorrépatermelők az eddig alkalmazásban volt répabeváltási árak mellett külön 1 korona 50 fillér hadiprémiát is élvezhetnek minden métermázsa cukorrépa után, minden gazda részére csak ajánlatos, hogy a cukorrépat, amelyből az ország egyik legfontosabb élelmicikkét állítják elő, a tőle telhető legnagyobb mértékben termelje és amennyiben gazdánk ezen, reijux nézve hasznot hozó hazatiai köteleységüknek eleget tesznek, ez véleményem szerint ahhoz is hozzá fog járulni, hogy valutánk a külfölddel szemben emelkedő irányzatot mutasson.

Magyarország és Ausztriában a cukor, viszonyítva a többi élelmi cikkekhez nagyon olcsón, jóval az előállítás költsége alul, kerül forgalomba. Akinek csak valamennyire fogalma van egy cukorgyár üzammenetéről, könnyen kiszámíthatja magának, hogy a cukorgyár most, amikor a munkabérek megkészeződtek, a szén, bőr, olaj stb. ára pedig az elmúlt évek háromszorosára emelkedett, minden métermázsa cukorra jelentékeny összeget fizet rá. Mindezek dacára a magyar-osztrák monarchiában a cukorárak a külföldhöz viszonyítva csak csekély mértékben emelkedtek, a melynek igazolására van szerencsém a következő hivatalos adatokat közölni:

Németországban a cukorár háboru előtt márka 19.25, most 22.60, emelkedés százalékban 17 és fél,

Franciaországban a cukorár háboru előtt márka 26.—, most 32.—, emelkedés százalékban 26,

Oroszországban a cukorár háboru előtt márka 27.—, most 42.—, emelkedés százalékban 56,

Angliában a cukorár háboru előtt márka 13.—, most 32.—, emelkedés százalékban 146.

Eszakamerikában a cukorár háboru előtt márka 20.—, most 30.—, emelkedés százalékban 50, míg

Magyar-osztrák monarchiában a cukorár háboru előtt márka 29.—, most 31.40, emelkedés százalékban 7 és fél.

Az összeállításból kitűnik, hogy a magyar-osztrák cukorgyárosok hozták a mai háborus viszonyok között a legnagyobb áldozatot.

Csak kívánatos volna tehát, hogy a magas kormány ezen a tarthatatlan helyzetben segítsen, vagyis a répaárak emeléséhez mérten a finomított cukorra vonatkozólag is megfelelő magasabb árat maximáljon.

Fogadjja mélyen tisztelt Szerkesztő ur őszinte nagyrabecsülésem kifejezését.

Martens Cézár.

Kitüntetés. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király nemes Kirsch Frigyes egy lovas dandár parancsnokságával megbízott 3. huszárezredbeli ezredes és Herbay Jenő 33. gyalogezredbeli hadnagyot az ellenséggel szemben tanusi ott vitéz magatartásuk elismeréséül és gróf Breda Győző temesvári katonai parancsnokságbeli nyugalmazott alezredes és kértai Horváth Géza 33. gyalogezredbeli alezredes az ellenséggel szemben teljesített kitűnő szolgálataik elismeréséül a signum laudissal tüntette ki.

Román párt Besszarabia meghódítására.

(A román kivételes törvények módosítása.)

Távirati tudósítás.

Bukarest, február 25.

A Libertatea jelenti: Jassy politikai köreiből egy új pártalakulásról beszélnek, Badarau M. vezetésével. Az új párt tagjai lesznek többek között: Scheban szenator Teodoreanu Osvald ügyvéd, Radu B. egyetemi tanár és a fiatalabb liberálisok közül sokan. A párt célja egy erős propaganda kezdeményezése Besszarabia visszafoglalása céljából.

Bukarest. A bukaresti lapok jelentik:

Jelenleg egy törvényjavaslaton dolgoznak, amely a kivételes intézkedésekről szóló törvény módosítására vonatkozik.

Ezt az új törvényjavaslatot meg a jelenlegi üresszakban a törvényhozó testületek elé terjesztik.

Bukarest. Baicoiuból jelentik a bukaresti lapoknak: Ferdinánd király Catargi Henry udvarnagy, Procopiu, Lahovary, Grecianu, Rosetti, Alexandrescu és Metianu társaságában kedden délelőtt Cantacuzino Mihály floresti birtokán vadászatot vett részt. A vadászat után a Cantacuzino kastélyban villásreggeli volt. A király és kísérete éjjel 11 órakor különvonaton tértek vissza Bukarestbe.

Bukarest. A lapok jelentették, hogy a Bulgáriával történt megállapodás értelmében Románia és Görögország hazarendelik monasztiri konzuljikat. A mai bukaresti lapok jelentése szerint Pitisteanu monasztiri konzul ma hosszabb tartózkodásra Bukarestbe érkezett.

Bukarest. A bukaresti lapok jelentik:

Több lap megírta, hogy Conchét, az Egyesült-Államok bukaresti követének volt magán titkárát kémkedéssel gyanúsítva, Szófiában le tartóztatták.

Wopicka, az Egyesült-Államok bukaresti követe kedden délelőtt táviratilag kért információt az esetről az Egyesült-Államok szófiái ügyvivőjétől. A választ mára várják.

VÁROS ÉS MEGYE

Aradmegye választóinak összeírása.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 25

Aradmegye központi választmányja ma tartott ülésében foglalkozott az 1917. évre érvényes választói névjegyzékek összeállításával és az egyes szavazóköriben a választók összeírására küldöttségeket küldött ki. A küldöttségek a választói névjegyzékek igazítását április 10-ig kötelesek bemutatni a központi választmányának, az összeírás munkáját pedig március 15-én kezdik meg.

Az összeíró küldöttségeket a központi választmány a következőképen alakította meg. A borosjenői választó kerületben. A bokszei szavazóköriben küldöttségi elnök: Karton Aladár (Borosjenő), tisztes tag (elnök-helyettes): Nagy Antal (Sikula), póttag: Rácz Kelemen (Boksze). Borosjenői szavazóköri küldöttségi elnök:

Molitorisz Akos (Borosjenő). Rendes tag (elnök-helyettes): Magyar Mihály (Apatelek), póttag: Kassay Károly (Csigérszőlős). Csermői szavazókör. Küldöttségi elnök: Habertelner Béla (Alsóbarakony). Rendes tag (elnök-helyettes): Keresztes Lajos (Csermő). Póttag: Faltay Andor (Apáti). Feltóti szavazókör. Küldöttségi elnök: Kuntz János (Feltót). Rendes tag (elnök-helyettes): Margold Lajos (Selénd). Póttag: Muzsai Kálmán (Feltót). Tornovai szavazókör. Küldöttségi elnök: Uray Miklós dr. (Tornova). Rendes tag (elnök-helyettes): ifj. Lázár Gyula (Tornova). Póttag: Zeunkán Oktavián (Dud).

A borossebesi választókerületben borossebesi szavazókör. Küldöttségi elnök: Herbart Jenő (Borossebes). Rendes tag (elnök helyettes): dr. Löw Mihály (Borossebes). Póttag: Hermann Gyula (Parás). Halmágycsúcsi szavazókör. Küldöttségi elnök: Gergely Lajos (Halmágycsúcs). Rendes tag (elnök helyettes): Gasser Mihály (Peleskefalva). Póttag: Jonesou György (Halmágycsúcs). Honóti szavazókör. Küldöttségi elnök: Ori Sándor (Honót). Rendes tag (elnök helyettes): Pártos Kálmán (Honót). Póttag: Török Zoltán (Jószáshely). Körösbökényi szavazókör. Küldöttségi elnök: Kurszky Iván (Körösbökény). Rendes tag (elnök helyettes): Perontka Emil (Körösbökény). Póttag: Kurkó Ignác (Keszenc). Nagyhalmágyi szavazókör. Küldöttségi elnök: Román István dr. (Nagyhalmágy). Rendes tag (elnök helyettes): Szerény Sándor (Nagyhalmágy). Póttag: Buczurka József (Zarándbánya).

Az eleki választókerületben. Eleki szavazókör. Küldöttségi elnök: Braun Ferenc (Elek). Rendes tag (elnök helyettes): Ziebauer Adám (Elek). Póttag: Gergelyi Jakab (Elek). Megyesegyházi szavazókör. Küldöttségi elnök: Zsilinszky Endra (Megyesegyháza). Rendes tag (elnök helyettes): Kelecsányi Ferenc (Megyesegyháza). Póttag: Dr. Schrötter Henrik (Megyesegyháza). Ottlakai szavazókör. Küldöttségi elnök: Szathmáry Iván (Elek). Rendes tag (elnök helyettes): Turik György (Ottlaka). Póttag: Dr. Frankó György (Ottlaka).

A kisjenői választókerületben. Felsősimándi szavazókör. Küldöttségi elnök: Csiky Lukács (Alsósimánd). Rendes tag (elnök helyettes): Michon Mátyás (Alsósimánd). Póttag: Palkó Gábor dr. (Kisjenő). Kisjenői szavazókör. Küldöttségi elnök: Lengyel József (Kisjenő). Rendes tag (elnök hely.) Rieszdorfer Gyula (Kisjenő). Póttag: Bayer György (Kisjenő). Nagyzeréndi szavazókör. Küldöttségi elnök: Gyenge János dr. (Nagyzerénd). Rendes tag (elnök helyettes): Kucsár Péter dr. (Nagyzerénd). Póttag: Sebők Dénes (Feketegyarmat). Simonyifalvai szavazókör. Küldöttségi elnök: Amcsalinger Ferenc (Simonyifalva). Rendes tag (elnök helyettes): Rozmis Kálmán (Simonyifalva). Póttag: Bucsy Mihály (Sepros). Szapáryligeti szavazókör. Küldöttségi elnök: Koller Péter (Szapáryliget). Rendes tag (elnök helyettes): Bossányi Kálmán (Horgostó u. p. Kisjenő). Póttag: Neosur István (Szapáryliget). Székudvari szavazókör. Küldöttségi elnök: Oláh Mihály (Székudvar). Rendes tag (elnök helyettes) Kozics Gyula (Székudvar). Póttag: Sipos Ferenc (Székudvar). Vadászai szavazókör. Küldöttségi elnök: Igyártó Sándor (Báizerénd). Rendes tag (elnök helyettes): Balog József (Vadász). Póttag: Hajdu József (Vadász). Zarándi szavazókör. Küldöttségi elnök: Szkalák Gyula dr. (Kisjenő). Rendes tag (elnök helyettes): Ritter Dező (Kisjenő). Póttag: Bálint Dávid (Zaránd).

A Magyarpécskai választókerületben. Magyarpécskai szavazókör. Küldöttségi elnök: Éliás Simon (Magyarpécska). Rendes tag (elnök helyettes): Ernst Márton (Magyarpécska). Póttag: Bors Ignác (Magyarpécska). Opécskai szavazókör. Küldöttségi elnök: Mayerhofer Lajos (Nagyiratos puszta). Rendes tag (elnök helyettes): Roxin János (Opécska). Póttag: Vrbny Gyula (Opécska). Othalmi szavazókör. Küldöttségi elnök: Vaja Antal (Othalom). Rendes tag (elnök helyettes): Krausz Elemér (Othalom). Póttag: Wittenberger János (Othalom). Szemlaki szavazókör. Küldöttségi elnök: Friedman Gyula (Szemlak). Rendes tag (elnök helyettes): Frankó Aurél (Szemlak). Póttag: Hampel András (Németcsereg).

Máriaradnai választókerületben. Gyoroki szavazókör. Küldöttségi elnök: Roszmann János (Gyorok). Rendes tag (elnök helyettes): Székely Árpád (Gyorok). Póttag: Cserevinsky István (Gyorok). Marosborsai szavazókör. Küldöttségi elnök: Rónay Imre (Marosborsa). Rendes tag (elnök helyettes): Seidner Márton (Marosborsa). Póttag: Kaposváry György (Konop). Máriaradnai szavazókör. Küldöttségi elnök: Mairovitz Adolf dr. (Máriaradna). Rendes tag (elnök helyettes): Suciú Valér dr. (Máriaradna). Póttag: Huszár Pál (Máriaradna). Soborsini szavazókör. Küldöttségi elnök: Schramm Róbert (Soborsin). Rendes tag (elnök helyettes): Róth Mór (Soborsin). Póttag: Urdi Antal (Soborsin). Tótváradai szavazókör. Küldöttségi elnök: Kulász Lipót (Soborsin). Rendes tag (elnök helyettes): Tompa Ferenc (Tótvárad). Póttag: Friedmann Sámuel (Gyutató).

Világosi választókerületben. Fakerti szavazókör. Küldöttségi elnök: Vozáb Kálmán (Puszt, Otvenes). Rendes tag (elnök helyettes): Endorfer József (Zimándköz). Póttag: Brucker János (Fakert). Galsai szavazókör. Küldöttségi elnök: Hanyi Gyula (Pankota). Rendes tag (elnök helyettes): Hermann Gyula (Galsa). Póttag: Molnár László (Galsa). Kürtösi szavazókör. Küldöttségi elnök: Cselkó Árpád (Mácsa). Rendes tag (elnök helyettes): Nagy Béla (Kürtös). Póttag: Nika János (Kürtös). Oszentannai szavazókör. Küldöttségi elnök: Adlmann Károly (Ujszentanna). Rendes tag (elnök helyettes): Princinger Mihály (Oszentanna). Póttag: Ardelean Elek (Erdőskerek). 5. Pankotai szavazókör. Küldöttségi elnök: Hanyi Gyula (Pankota). Rendes tag (elnök helyettes): Nagy Sándor (Pankota). Póttag: Palkó László (Pankota). Ujszentannai szavazókör. Küldöttségi elnök: Adlmann Károly (Ujszentanna). Rendes tag (elnök helyettes): Sebők Béla (Ujszentanna). Póttag: Ujlaki István (Ujszentanna). Világosi szavazókör. Küldöttségi elnök: Bodó József (Világos). Rendes tag (elnök helyettes): Oszter János (Világos). Póttag: Peternely Árpád (Világos).

Ezenkívül tagja minden küldöttségnek az illetékes jegyző vagy helyettese.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautalványon az irásbéli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háborúból pénz. küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget milyen célból küldötték.

Orosz foglyok és aradi katonák.

(Apró jejenetek.)

Az Aradi Közlöny tudósítóiból.

Arad, február 25

Az orosz foglyok számára Aradon tudvalevőleg külön tábort rendeztek be. Az aradi táborban ép úgy, mint az ország minden fogolytáborjában — meg lehetnek elégedve az oroszok. Azokat, akiket nem adnak ki munkára, otthon tartják a huszár laktanyában. Mivel a táborban nem kell magukat a dolog miatt megerőltetni, játékszereket és csecsebecségeket készítenek tömegszámra. A kerti fantázia ezer virága kifaragásra kerül az aradi fogolytáborokban. Az oroszok mindent készítenek a beszélő nyultól a zenélő barangvirágig és a golyóra járó órától az üzemelő kulacsig. Kifaragják az orosz cárt, mint békebarátot és formába vágják Nikitát, amint Albert belga királlyal, Eszad basával és Petárral megalakítja a trónkeresők fogyasztási és betegségyező asztal-társaságát.

De hogyan lehet mindezeket tudni, amikor a foglyok — foglyok? Hogyan tudnak ezekkel a fantasztikus ritkaságokkal pénzt keresni, amikor szuronyos katonák őrzik a tábor bejáratát és „lélek az ajtó se be, se ki!” Az olyan ügyes emberek, mint az orosz fiúk, ennek a megoldását is megtalálják. Számosan vannak közöttük olyanok, akiket az Aradhoz vezető utakra rendelnek ki dolgozni. Olyanok is számosan vannak, akik az országút mentén végeznek mezeli munkát. Ezek aztán átváltoznak „közvetítő kereskedelemmé”. Ezek juttatják el a porciát a készítőtől a fogyasztóhoz. Kétségtelenül ezek az élelmes foglyok, hogy a környékbeli parasztság mikor tódul be a városba, a hetipiacokra. A gróf Tisza István után és a nagyváradi után aztán előmutatják a csábító gyártmányokat.

— Az deregnek, — mondják a muzsák, amivel azt akarják magyarázni, hogy a gyerekek való játékot árúnak. Ilyenkor aztán valóságos hetipiac támad az országúton és a „felszabadító” cár katonái koronákkal megrakvonu'nak földre.

De a fogolytáborbeliek is találhatnak módot arra, hogy közvetlenül érintkezzenek a fogyasztó közönséggel. A kíváncsiak tömeggyakran ott tolong a huszár laktanya környékén és ilyenkor az oroszok a vásáros mellé sereglenek. Megvárják, amíg a tegyveres odébb sétál és ezt a kis pauzát felhasználják arra, hogy megmutogassák alkotásaikat az érdeklődőknek. Minden darabról szonnal meg is mondják, hogy mennyi az ára. A beszéd néma jelekkel történik. Ahány ujját mutatja az orosz, annyi hatos a tárgy. Persze alkudni is lehet. Ha, kész az üzlet, akkor az orosz valami halkony varázsvessző segítségével kidobja a megvett tárgyat a vevőnek, aki aztán párba göngyölve behajítja a vevőházat.

A jószívű magyar közönség azonban nemcsak az orosz foglyokra, hanem a mi katonáinkra is gondot visel. Különösen a köznépből fejlődött ki a nagy adakozási kedv hőseinkkel szemben. A kórházakból kijáró lábadozók a hetipiacok alkalmával sűrűn megfordultak a piacokon és megkeresték a fajúkbelieket. Ilyenkor a katonák adományokkal megrakodva szoktak visszadöcögni a kórházakba és másnap már harminkeleven tokos gyomorlázról panaszkodtak.

Ennek az állapotnak most véget vetett a katonai parancsnokság. A mai hetipiacot

egy magasabb rangu katonatiszt végjárta és razzíát tartott a legénység fölött. Az ott táborozó katonákat sorra elküldte a piacra, mert ott csak a nők számára van hely.

Befejezte a műszaki bizottság a tárgyalásait.

(A magánfogyasztás olcsóbbá tetele. — A megváltási jog szüneteltetésének kérdése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 25.

Ma délután tartott második ülésében folytatta és be is fejezte a műszaki bizottság az Aradi villamosági részvénytársaság ajánlatának tárgyalását. A közvilágítás megjavításának fontos kérdése megoldást nyer az által, hogy a társaság képviselői eltérően az ajánlattól, elfogadták Fényes Dezso előadónak lapunk mai számában már ismertetett propezióit és a város ugyanazért a pénzért, amit most fizet, 139 lámpával többet kap, a főtűn kétszer olyan erős lesz a fény, mint ma és a város a saját javára használhatja ki a technika haladását, mert ha az árammegtakarító új lámpákat felszerelik, a felesleges energiát a külvarosoz világítására fordíthatja.

(Megjavul a közvilágítás.)

A bizottság ma is arról győződött meg, hogy a részvénytársaság képviselői rendkívül elzárkózottan igyekeztek a felmerült kívánásokat honorálni és ezért Koromzay Frigyes bizottsági tag elismerését és köszönetét fejezte ki abból az alkalomból, hogy Ullmann Andor igazgató a magánfogyasztásban alkalmazott áram árat az ajánlattól eltérően már kétezer hektowatt óra felhasználásánál 6 fillerről öt és fél fillerre redukálta. Ez természetesen a maximális árhatár, amelynél többet a társulat nem kérhet, de a melyből engedmenyt adhat. A magánfogyasztás legalacsonyabb árat 3-6 fillerben állapították meg. Az ipari áram ára a mai 30 fillerről 25 fillerre csökkenik és nagyobb fogyasztás esetén 14 fillérig szállítható le.

Az árammérő órák bére szintén olcsóbb lesz, mert egy korona helyett 60 fillér a legkisebb óra havi kölcsöndíja.

A villamos vasut részére szükséges energiát ugyanolyan árat szállítja a társulat, mint a közüzemeknek.

(Új feltételek a telep megváltására.)

A villamosági részvénytársaság ajánlatának részletes tárgyalása ezzel befejezést nyert és a bizottság átért annak a kérdésnek megfontolására, vajon az elért engedményekért milyen rekompenzációt adjon. A társaság azt mondja, hogy igen tekintélyes összegekre rugó beruházásoknak létesítése válik szükségessé és pedig úgy a központi áramfejlesztő telepen, mint a vezetékhalózaton, mert a mai berendezéssel nem volna abban a helyzetben, hogy a tervezett tarifákat nyújtsa. De további jelentékeny beruházási összegek is lesznek szükségesegek, minelyt az erőátviteli fogyasztók a tarifacsökkenés folytán villamos energiaszükségletük kielégítését töle fogják kívánni; hogy ily fejlődés mellett a beruházási tőke megtehető kamatozása csak hosszabb idő után várható, az utóvalévő dolog. Mutatatlannul szükséges tehát, hogy megadassék a lehetősége annak, hogy a vállalat továbbfejlesztésével nyugodtan foglalkozhassék, az évek folyamán még milhós összegekre rugó beruházásokat és kívánatos átalakításokat programszerűen végrehajthassák és hogy a várossal fennálló szer-

ződéses viszony hosszú időre, nyugodt alapon szabályoztassék. Ez csak úgy érhető el és az ajánlatukat csak az esetben tarthatják fenn, ha a törvényhatósági bizottság a concessió-szerződés 48-54. pontjaiban a város részére biztosított megváltási jog gyakorlását a concessió hátralevő idejében szünetelteti.

Mint már az Aradi Közlöny ma megírta, Koromzay Frigyes bizottsági tag a tegnapi általános vita folyamán úgy nyilatkozott, hogy a megváltás szüneteltetését jogos követelésnek tartja, de a város szempontjából nem harminc, hanem tizenöt éves pauzát tart megfelelőnek, de egyúttal a megváltás feltételeinek revízióját is meg kell csinálni. Ma ismét 6 foglalkozott ezzel a fontos kérdéssel és nyújtott be javaslatot. Ismételten hangsúlyozta, hogy nem híve a municipiális üzemnek, de harminc évre mégse se zárna el a várost a megváltás lehetőségétől. Hogy a részvénytársaság a tekintélyes befektetéseket kihasználhassa, azt javasolja, husz esztendőre mondjon le a törvényhatóság a megváltás jogáról, mely az új szerződés megkötésének napjától számítható. Ha husz év múlva át akarja venni a telepet, akkor a 19-ik év végén fel kell mondania, ha nem mondja fel, akkor további öt évre automatikusan meghosszabbodik a szerződés és csak a 25-ik év végén éled fel újra a jog.

A megváltás módja — mondotta Koromzay — amint az a mai szerződésben le van fektetve, nem tartható fenn, mert a becsérték megállapítása nagyon rossz alap, már csak azért is, mert a szakértők drágák. E helyett tehát a jövedelmezőséget kell alapul venni és pedig oly módon, hogy az öt utolsó esztendő két legrosszabb évének levonása után fennmaradó három évi jövedelemből kiszámítandó az átlag. Kérdés, hogy az így kiszámított jövedelem hányszorosa legyen a megváltási összeg, illetve mily módon tőkésítendő a tiszta haszon, hogy igazságos és mindkét fél érdekét kielégítő eredményhez jusson az ember. Koromzay számításainak eredményeként arra a megállapodásra jutott, hogy a huszszoros jövedelem legyen a megváltási összeg, ami öt százalékos tőkésítésnek felel meg. Jegessy Károly dr. főügyész hivatkozva a vizum per tapasztalataira, teljesen pr. cis és félre nem magyarázatot delimitációját kívánta a tiszta jövedelem fogalmának és már azt is előle megállapítandónak tartja, hogy mi vonható le az értékesítési alapra.

Az elhangzott fejtegetésekre Ullmann dr. azt válaszolta, hogy a társulat a tárgyalások folyamán tett concessiók után ragaszkodik a 30 éves jog szüneteltetéshez és ha a mai megváltási alaptól el tér, akkor újra kedvezményt ad. Azonban határozott választ most nem adhat, mert ez számítás dolga és ezért abban állapodott meg a bizottság, hogy úgy az ajánlat részleteinél hozott megegyezéseket, valamint a concessió meghosszabbítására vonatkozó végleges álláspontját egy szerződési tervezetben precizirozza a részvénytársaság, amelyet majd a pénzügyi, jogügyi és műszaki bizottság, a most részt veit urakkal együttesen tárgyalja.

Végül Lócs, Raszó helyettes polgármester köszönetet mondott a villamos társaság képviselőinek azért, hogy lekötendő maguktartásával lehetővé tették a megegyezést, és a bizottság tagjainak pedig lelkiismeretes munkájukért. Ullmann dr. pedig azért fejezte ki elismerését, hogy a bizottság módot adott meghívás által a szóbeli tárgyalásra és ezzel a kölcsönös megértést gyorsította és azért, mert objektív szakszerűséggel letöltött tárgyaláson mindkét fél érdekei összeegyeztethetőkké váltak.

H I R E K.

— Hazai Samu báró miniszter szegedi ezredtulajdonos. Bécsből jelentik: O felsége kinevezte Hazai Samu báró honvédelmi miniszter, gyalogsági tábornokot a szegedi 46. gyalogezred tulajdonosává.

— A bukaresti orosz katonai attasét visszahívták. Bécsből jelentik: Mint a „Süd-slavische Korrespondenz“-nek Bukarestből jelentik, az odaváló orosz katonai attasét Románia helyzetéről és a román közvéleménynek Oroszország irányában való hangulatáról között hamis jelentései miatt visszahívták.

— Élelmezési gondok. Az élelmezési bizottság ma délután tartott ülésén elhatározta, hogy a bérkocsisok pillanatnyi szubszükségletének fedezésére 50 mm. zabot ad nekik még pedig minden ló után 50 kilogrammot. Az aradi pékek panaszt tettek az iránt, hogy míg ők lisztzükségletüket a városonál fedezték a most még sem kaphatnak megfelelő mennyiségű lisztet, adlig a Dózsa kenyérgyár, amely pedig nem is a városonál fedeste szükségletét, még is kap a városonál lisztet. Az élelmezési bizottság Zubor Andor tb. főjegyző reterádája alapján megállapította, hogy a Dózsa kenyérgyár is csak ideiglenesen kap a városonál kisebb mennyiségű lisztet, addig, míg a Hadi-termény a rekvirált mennyiségek felett rendelkezik. Végül elhatározta az élelmezési bizottság, hogy felir a Hadi-terményhez a sürgöti a megvásárolt rizs leszállítását, miután a város a rizsért már hónapokkal ezelőtt 228,000 koronát fizetett a svájci cégnek a így értekeny kamatvesztése is van.

— Adományok az aradmegyei rokkant katonák alapjára. Az aradmegyei rokkant katonák alapjára, amelyet baross Ferenc dr. főispán beiktatása napján kezdett meg ezér koronás adománnyal, már eddig is tekintélyes összeg gyűlt be. Ujabban ismét nagy adományok érkeztek az alapra, amely most már túlhaladta a huszonhatezer koronát. Az eddig érkezett adományok a következők:

Baross Ferenc dr. főispán 1000 korona, Réthy Viktor 100 korona, Fránki S. József 100 korona, Aradi kir. tantelügyelőség 300 korona, Sonnenfeld Adolf 10 korona, Pálmai Lajos dr. 1000 korona, Első aradi taksarékpénztár 100 korona, Bajnak Jusztinián 20 korona, Bonus Zsigmond báró 150 korona, Parecz György 100 korona, Dálnoki Nagy Lajos dr. 100 korona, Egy asztaltársaság 20 korona, Horváth Béla dr. 20 korona, Korniss testvérek 50 korona, Salkovszky I. M. herceg 3000 korona, Mikelaka község 48 korona, Eteki urhölgyek 350 korona, Bernáth Ferenc Mondorlak 100 korona, Arad csanádi gazdasági takarékpénztár 2000 korona, Králicz Lajos dr. 586 korona, Ólah József 200 korona, Posgay István dr. 100 korona, Holänder Samu 100 korona, Múlek Lajos dr. 16 korona, Aradi ipar-és népbank 200 korona, Seidner Bernát cég 1000 korona, Králicz Lajos dr. 1000 korona, Spitz Izidor ító 200 korona, Boesun János Solymosvár 10 korona, Szalay Antal Arad 50 korona, Borsos Mátvás Mpécska 25 korona, Schill József 100 korona, Aradi polgári takarékpénztár 1000 korona, Nattland Bernát 200 korona, Szántó Gyula 50 korona, Tabajdy Gyula Györök 100 korona, Mairovitz Mór és fia 5000 korona, Darányi János 200 korona, Radnai főszolgabíró persely gyűjtése 50 korona, Bradu Jozseim 50 korona, Kovács Sebesijén Endrené szül. Takácsy Janka 1000 ko-

rons, Világosi Vörös Kereszt 200 korona, Lewy Márkus és neje (harctőren elesett fiuk: Juhász Arpad emlékére) 2000 korona, Békési Pál hangverseny jövedelme 47-20 korona, Baross Lajos 500 korona, özv. Andrányi Károlyné 300 korona.

— A duma tagjai a francia fronton. Kopenhágából jelentik: Rodziánkó, a duma elnöke közölte a duma tagjaival, hogy a francia nagykövét a Franciaországba utazókat formálisan meghívta a francia front meglátogatására.

— Félmillió a tüdővész katonáknak. Budapesti jelentik: A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága elhatározta, hogy a részvénytársaság a legközelebb tartandó közgyűlés elé javaslatot terjeszt, hogy a Kereskedelmi Bank félmillió koronás adományjal járuljon hozzá a Rokkantügyi Hivatal által tervezett tüdővész katonák szolgálatára szánt szanatóriumok létesítéséhez.

— A monarchia szaloniki konzulját szabadon bocsátották. Genéből jelentik: Kwiatkowskyt, a monarchia Szalonikában elfogott konzulját szabadon bocsátották és ma személyzetével együtt ide érkezett.

— Dorrit Weixler nagy sikere az Apollónban. Az Apolló-színház ma mutatja be a „Dragonyos kisasszony” című pompás vígjátékot, amelynek címszerepét a bájos Dorrit Weixler játssza. Dorrit Weixlert nem kell felfedeznünk a mozibájos publikum számára, az ő ragyogó alakításain sokat mulatott már a közönség, amely most ismét szívéből kacaghat a csintalan baktis vállalkozásain. A dragonyos kisasszony azért ölt magára uniformist, hogy ügyes esettel rábírija az apját, aki a garnizon ezredese, hogy adja őt feleségül a fiatal hadnagyhoz. A rendkívül szellemes vígjátékban egymást követik a mulatságos jelenetek, míg aztán az ezredes leánya nyakába kerülhet a fess hadnagynak. Az új műsört érdekesebbé teszi az Utonálló című amerikai dráma, amely nagy tetszést váltott ki. Az új műsor még szombaton és vasárnap kerül vetítésre.

— Az angol toborzás. Hébából jelentik: A Daily News írja: Mackinnon tábornok Derby lordtól át fogja venni a toborzás vezetését.

— Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár szombaton, február 26-án délután 5 órakor tartja rendes évi közgyűlését az intézet József főherceg-uti palotájának közgyűlési termében. A részvényesek figyelmét ez uton is felhívjuk a közgyűlésre.

— Egyházi közgyűlés. Az aradi á. h. ev. egyház február 27-én, délelőtt 11 órakor a tanácssteremben tartja évi rendes közgyűlését. E közgyűlés egyedüli tárgya az 1915. évi zárszámok előterjesztése.

— „Aradi Takarékos és Segély egyesület mint szövetség.” Palófi-u. 1. sz. t. hó 27-én délelőtt 11 órakor tartja XXXIV. évi rendes közgyűlését, melyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívja. Kifizetések kezdete f. hó 28-án délután 3 órakor. Egy teljesen befizetett részjegy után 156 korona tőke és 19 korona osztalékot nyertünk. Az Igazgatóság. 1146.

— Engel keresk. szaktanfolyama. (Lázár Vilmos-u. 2.) Beiratkozások a márciusban kezdődő tanfolyamra f. hó 26-tól március 4-ig. D. e. 10-12 d. u. 3-4 Telefon 1046. 1149

— Bevonultak figyelmébe ajánljuk Fischer nagy áruházát a Szabadság-téren. Kofferek, teljes katonai felszerelések, ingek, harisnyák, zsebkendők, trikók stb. 271

— Papírszalvéták olesón Kerpelnél. 193

— Gyermek-kocsik, gyermek-székék csakis Fischer nagyáruházában 10 koronától 150 koronáig.

— Underwood-gépiró és gyorsíró szakiskola Zitter és Hollós cégnél, főpostával szemben. Ugyanott írásmunkák és sokszorosítások a legújanyosabban vállaltatnak. 4697

— Angol rendőrpáncsnokság Calaisban. Röttterdamból jelentik: A calaisi francia államrendőrséget reorganizálták és február 15-étől angol katonai páncsnokságnak rendelték alá.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Bukarest. A Nationalul írja: Politikai körökben tudni vélik, hogy Bratianu a központi hatalmak képviselőinek teljes biztosítékot adott arra nézve, hogy Románia semleges marad a háború végéig.

Belgrád. Veljkovics szerb pénzügyminiszter egy interjúban elmondja, hogy a szervek az utolsó pillanatig bíztak az entente-ban, amely azonban nem jött segítségére. Ekkor visszatért Belgrádba. Reméli, hogy Szerbia, ha nem is teljesen, de részben visszaszerzi azt, amit hibáján kívül elveszített. Szerbia most nem követheti Montenegró példáját s nem nem követhet különbékét. Nem hiszi, hogy a háború még sokáig eltartana. Egyetlen nemzet sem akar teljesen kimerülni.

Budapest. A Pester Lloyd jelenti a sajtóhadiszállásról: **Durazzo és kikötője tűz alatt állnak a város sorsa meg van pecsételve.** Az olasz védelmi csapatok és Esszad pasa csapatai már néhány nap óta a szárazföldi visszavonulási vonaltól elzárva a legnagyobb sietséggel menekülnek a Durazzo előtt tekvő szállítóhajókra. Az olasz hadihajók nem tudták megakadályozni azt, hogy tábori útegeinket jól védett helyekre fel ne állítsuk és Durazzo kikötőjét ne lövöldözzük. Az olasz csapatok részben osónakon menekülnek. Csapatunk vesztesége igen csekély céltudatos tüzérségi támogatás folytán.

Konstantinápoly. A szmirnai lapok szerint a szaloniki-entente csapatok száma 300.000. Legközelebbre újabb negyszáz ezer embert várnak és akkor megkezdik az ottenzivat Bulgária ellen.

Berlin. A Lokalanzeigernek jelenti Genéből: **A francia katonai szakértők nem tartják a verduni vereséget olyan jelentékenynek, hogy a rögtöni visszavonulás a közvetlen várterületre szükséges lenne.** A feltámasztás, a vidéknek és külföldnek szánt kommunikáció hangosítása, hogy Páris csodálatosan nyugodt és törhetetlen bizalommal viseltetik. A radikálisok a vereség okának a szaloniki-1 expedíciót és Sarral távozását Verdunból tartják.

A felszemű tiszthelyettes.

(Katonai irnokból negyszer kitüntetett hős.)

Az Aradi Hírlap tudósítása.

Bécs, február 25.

Hogy valaki a háború zivatarában is valószínűs karriert tudhat meg, annak mindennél ékebben szóló példája Dely János tiszthelyettes gyors lendületben megtett pályája. Előhaladásának egyetlen előfeltétele magától ért-

hetően az ellenség előtt mindenkor való bátor és vitéz magatartása volt. De minden díszítő jelzőnél és írásiznál szebben beszélnék a tettek, ezért egyszerűen csak a legszükségesebbek felsorolására szorítkozunk. Dely János tiszthelyettes, akit a maga rendkívül vakmerő, a legénységet lelkesítő s odaadó példaadásáért a legelső között emlegetnek az ezred hősei között, rettenthetetlen hidegvérrel, mindig önként jelentkezve s többnyire a saját kezdeményezéséből, számos sikeres fegyvertényt hajtott végre.

Dely János a háború előtt, mint címzetes őrzető az ungvári hadkiegészítő páncsnoksághoz volt beosztva irnoki minőségben. Mikor pedig a háború kitört, jószántából jelentkezett a harctőrré s ilyen módon beosztották a 66. ik gyalogezred 16. tábori századába. Mindjárt az első csatákban a legelső élén vetélkedett. Tomaszovnál, ahol nehéz és dicsőséges harcot vívott az ungvári ezred, a 16. század azt az utasítást kapta, hogy foglalja el a szemközti tekvő magaslatok egy részét, amelyet makacsul védelmeztek az oroszok. De az előretörés közben oly gyilkos tűzbe került a század, hogy a további előnyomulás teljesen lehetetlennek látszott. A rákövetkező lassu előredolgozásnál, egészen a rohamig, Dely őrzető az első között volt, aki betört az ellenséges árokba, sok oroszot levágott s néhány bajtársával együtt harmincegyet foglyul ejtett. A dulakodásban Delyt egy golyó megsebezte a fején, de nem ment el a csatavonalból, hanem bekötözvén magát, tovább harcolt.

A Magierovnál lefolyt csatában két emberrel, mint összekötő járőr, pontosan irányított oldalozó tűzével két géptegyvert szalasztott meg, melyek kitűnő állasuktól sikeresen lövtek csapatainkat. Dely őrzetőt akkor a bronz vitézségi éremmel tüntették ki.

Később, október 23-a és november 3-a között rettentő csaták dultak a Szan mindkét partján. Az ungvári ezred ezuttal Rudniknál csatázott s különösen elfajultak a harcok a hirhedt rudniki kastély körül, mert ez a hatalmas kőépület fontos támaszpontja volt az egész szanmenti ütközetsorozatoknak. A víz nyugati partján állt az orosz is, a 66. gyalogezred is, úgy, hogy a kastély a két rajvonnal közé esett. A két csatavonal között azonban egy másik kőmőr gazdasági épület is hevert, ahova — mint ezt Dely őrzető megfigyelte — egyesével surrantak be az oroszok s ilyen módon készülődtek a mieink ellen való újabb támadásra.

Dely ekkor, teljesen jószántából, mikor lesszált az eszmény, a körötte fűtyülő golyók záporában az épületig esuszott előre, ott felmászott a szétlőtt tetőre s onnan aztán a hessdékokon át megfigyelte, hogy a házban gyülekező orosz tisztek és katonák vannak, sőt az egyik kamarában két a 25. gyalogezredből való katonánk fekszik. Mintán két foglyunkat megmentette, visszatért a lövészárkba s engedélyt kért hozzá, hogy az épületoportot a levegőbe röpíthesse.

A következő éjszakán a házcsoportokhoz lopózott újból. A tetőre kuszva, az egyik üres kis kamrában elhelyezte a magával hozott ekrazitot, a vezető zsinórt meggyújtva, leugrott a tetőről, egy közeli barázdába szaladt s ott megbújt. Az iszonyu robbanás után saját gépfegyvereink erős tüzet indítottak abba az irányba, a ház mögé, amerre a még életben maradt ellenség esetleg menekülni próbált volna. A menekülés esetleges irányát Dely őrzető jelölte meg a géppuekás osztág számára, még napközben. Dely őrzetőt a vakmerő vállalkozás után szakaszvezetővé léptették elő s egyúttal az első osztályú vitézségi éremmel tüntették ki.

A rettentő robbanás után az ellenség ott megbújt része természetesen a levegőbe repült, azonban állva maradt még az épülettömbnek több fala s ezek azután kitűnő fedezéket nyújthattak az oroszoknak, ha esetleg újból támadásra készülődtek volna. Ilyen módon Dely szakaszvezető egy napon megfigyelte, hogy az

ellenség serényen dolgozik egy, a felrobbantott épület felé vezető futóúton.

Természetesen néhány önkéntes vállalkozó kíséretében a kőbomokkal főszerelve, a következő éjszakán újból a romokba heverő épületszertől surrant előre, ahonnan viszont az oroszok akartak kőszegélyeket hajítani a saját lövészárkainkba.

Dely vakmerő kis csapat, miután a bombákat az ellenség közé dobta, ráért a megfélemlített oroszokra. Iszonyú késztusa után az oroszokat megsemmisítették, az egyiket pedig, aki rendkívül ügyesen védekezett, fogoly gyanánt magukkal hozták. Delyt magát a dulakodásban több bajonttuzurás és lövés érte az altestén, a kesén pedig oly súlyosan sebesült meg, hogy később le kellett venni az egyik ujját. A vitéz szakaszvezető e valóban hősi tette után megkapta az arany vitézségi érmet.

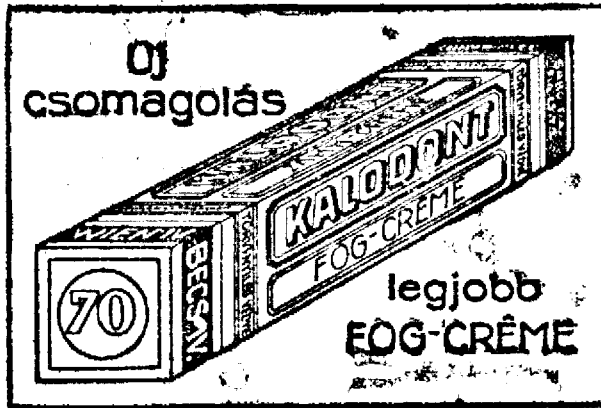
Súlyos sebeiből alighogy meggyógyult Dely, akit időközben őrmesterré léptettek elő, nyomban jelentkezett az első utrakészen álló menetzászlóalj s ismét a harcra ment. Alig, hogy odaért, ismét újabb tanujelést adta vitézségének s nemes hősméretének. Március közepe táján történt, a Doyester partján, Harasimow mellett megvívott ütközetekben, hogy Dely őrmester századja két szakaszát sikeres rohamra ve-

zette. El roham közben azonban egy dum-dum golyó oly súlyosan sebesítette meg az orrán és a jobb szemén, hogy a szemének világát később elveszítette.

Dely őrmestert ekkor, aki mindvégig lángoló példányképe merad a katonai erényeknek és az igazi hazaszeretnek, a másodosztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki, a cs. és kir. hadügyminiszterium pedig valamivel később azzal jutalmazta meg, hogy tisztihelyettesé léptette elő.

reklám szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

6951

NEMZETI SZÍNHÁZ

Szombaton, 1916. évi február 26-án:

Bj. Bérlet.

Bj. Bérlet.

Vagy 5, vagy senki.

Operette 8 felvonásban.

Kézjelenet este fél 8 órakor.

Képviselőmet

Arad és vidéke részére előkelő kereskedőnek

— női- és férfi divatru, fehérnemű stb., — akinek alkalmas helyen jól bevezetett üzlete van.

Ajánlatok intézendők:

Feld Oly,

vegytisztító-, kelmefestő- és gőzmosó gyárhoz, Budapest, Tačkóly-ut 33. szám. 1143

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

„Ossinte bámuló”

Asszonykának írt levelét valaki elvitte, kérek más levelet. A jellege annak a kávéháznak a neve legyen, ahol találkoztunk. Ha ír, kérem a lapban is közölni, de az új jelgét ne írja ki, mert az a valaki képes a levelet ismét elvinni. 1148

ALKALMAZÁST KERES.

17 éves

fűszer-, vas- és rövidáru kereskedő segéd március hó 8-ra fűszernagykereskedésbe alkalmazást keres, teljes szakképzéssel bír. Szíves megkeresést kér Schlegel, Sándor Marosbors, Arad megye. 1141

ALKALMAZÁST NYER.

Gőz-szántógépek

azonnali belépésre keresek egy hadmentes, vizsgázott fűtőt és egy eke-kormányost. Turay Béla, Kossuth-utca 49. 1129

Megbízható

egyént keresek fátelpelem részére. Nyugdíjas vasutas előnyben részesül. Cím a kiadóban. 1127

Kertészt keresek,

hadmentest, azonnali fővételre, aki a gyümölcs-, konyha és díszkert-észethez és kisebb park rendbentartásához ért s maga is dolgozik. Fizetési igények megjelölésével jelentkezni Gálffy intézőnél Kistompa, Battonya (Csanád megye). 1117

Állandó

mindenes szakácsnőt keresek vidékre március elsejére. Boros Béni-tér 27. 1185

INGATLAN.

Gr. Leiningen K. utca 7/c. szám alatt egy magánház eladó. 1147

KIADÓ LAKÁS.

3 szoba
fürdőszobával, és egy 2 szobás garzon lakás május 1-re, egy szoba konyhával és műhelynek vagy raktárnak alkalmas helyiség azonnalra kiadó, Lovarda-utca 1. Attila-tér sarok. 1008

2 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Három utcai,

4 udvari szobából álló lakás Andrassy-tér 8. sz. alatt május 1-re kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Aranykőz utca 2-3. sz. a.

kiadó május 1-re 3 szobás utcai lakás, fürdőszoba, villanyvilágítással. 1139

LAKÁST KERESNEK.

Május 1-re

a város központjában keresek háromszobás modern lakást. Ajánlatokat a kiadóhivatásba kérek. 877

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Modern, finom és olcsó levélpapírost Pichlernéi Szabadságtér 1. kaphat. 611

Egy halószoba berendezés

és ebéd-butorok eladó, esetleg darabonként is megvehető. Dobó-utca 2. szám alatt. 1142

Új butorhitel

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön és részletfizetésre szállítok. Garal Károly bér. cég butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 918

„Eor”

színes és lack elpótlasztító 70 fillér. Geoha patent sámfá párja s kor. Cipőszedő, Andrassy-tér 22. 181

Használt

olajos hordókat veszünk, Olajmalom Arad, Boros Béni-tér 22. Telefon 1084. 1075

Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak borosjenői és apatfalvai kertészeiben a legjobb minőségű, fajtiszta, erős példányú, alacsony és magas törzsű rózsafák, különböző gyümölcsfa csemeték és üveg-házi növények szállítása megkezdődött. Mérsékelt árak mellett megrendelések elfogadhatók ACSEV, külön birtok-kezelésnél ACSEV-palota, József főherceg-ut 22. szám. 1088

ÜZLETEK.

Kiadó

május hó 1-re egy üzlethelyiség, borbélyüzletnek különösen alkalmas. Bővebbet Neuman Testvérek városi irodájában. 1150

Egy jóforgalmu

fűszer- és vegyeskereskedés, bevonulás miatt, eladó. Bővebbet Kossuth-utca 86. sz. alatt. 1128

SIROLIN "Roche"

melibetegségek, számarhurut, asztma, influenza ellen.

Ki használjon sirolint?

1. Mindenki, aki húzamosabb idő óta szenved köhögésben. Mert jobb betegségeket elhárítani, mint gyógyítani.
2. Azok, kik krónikus légcsőhurutban szenvednek, sirolint használnak.
3. Asztmában szenvedők, kiknek betegsége a sirolin használata jelentékenyen oszlokkenti.
4. Skrofulózisban szenvedő gyermekek, kiknek általános kórázóját a sirolin előnyösen befolyásolja.

Kapható minden gyógyszerárta ára 4 Korona.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűkkel 12 fillér. Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendeők. A legkisebb hirdetés 80 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők. A hirdetések délután 1/6 óráig vétetnek fel.

KÜLÖNFÉLE

Elveszett

egy női brostú az Eötvös-utcától a Szabadság-téren, a Forray-utcán és Thököly-téren keresztül a Szent István-utáig. Becsületes megtaláló nagyon szépen kéri meg a kiadóhivatalban átadni, hol jutalomban részesül. 1151

Elveszett

egy fehér, fekete foltos rövid lábu dezl. „Buki” névre hallgat. Becsületes megtaláló kéri meg a Kiss Ernő-utca 7. szám átadni, hol jutalomban részesül. 1140

Hehs Vasas chinabóra.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő ideg-bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárius fertőzések- és minden infectióból eredő megbetegedés ellen ugy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ara 2:40 kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Pompás zamatu rumot készíthetünk a Földes és Hehs-féle **Rumessenciá-ból.** 6 deci szeszhez öntsünk 4 deci vizet, 1 kis üveg rumessenciát, ára 30 fillér és kész a legfinomabb, legkellemebb zamatu rum. — Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár, Batthyány-utca. 12

Millió
ember használya
Kolodges
rekoldtság, heret, clayalkécsés torak-hurut, fallaszó és gerosós köhögés ellen a 5610
Kaiser-féle mellpasztillát
3 „Fenyőjeggyel”
6050 bizonyítvány orvosoktól és magánemberak elismerő levele a legjobb ajánlás a biztos sikerre és közkedvelésre. — Egyetlen hasonló készítmény sem tud ilyen hatást elérni. Különösen kellemes és jóírtú cukorka. — 20, 40 és 60 filléres dobozban. **Kapható:** Székely Sándor, Hajós Árpád, Gutori Pál, de Kalmár, Brauer Pál, Bing Lajos, Kozsnyai Mátyas, Vojtek Kálmán, Krebs Géza, Berger Gyula, Vajdits György, Hóza Vilmos, Östér Károly, Barnai János, Kárpáti János gyógyszerárakban, Vojtek és Welz drogeria, Házsi Neótor drogeria, Torók A. és Társa „Angyal” drogeria, Arad, Szabolci Dező gyógyszerár, Ujrad, Lombory János gyógyszerár, Újszentanna, Adler Lajos Gyula gyógyszerár, M. Pécska, Ora Rezső Pankola, Teifert Károly gyógyszerár, Elek Krausz Elemér gyógyszerár, Glogovacs Zalmondorics Géza Izs gyógyszerár, Lipka, Székely Zoltán gyógyszerár, Csorván, Baxer Károly gyógyszerár, Kevermes, Rozim János gysz. U-Pécska.

Városi hirdetmények.

2884-916.

Hirdetmény.

Mintán gyakran előfordult az az eset, hogy a nyilvántartó-lappal ellátott és behívás folytán átengedett lovak birtokosainak járó kárpótlási összegek abból az okból nem voltak az arra jogosultaknak idejekorán és akadálytalanul kifizethetők, mert a birtokosok a ló és jármű bejelentés és a lóosztályozás közötti időben a lóállományokban történt változást nem jelentették be, a honvédelmi miniszter az 1216. eln. 20/b-1916. sz. rendeletével kötelezi a ló birtokosokat, hogy a lóállományukban a bejelentés és a lóosztályozás közötti időben beállott birtokváltozásokat bejelentsék. Felhívjuk ennél fogva a ló tulajdonosokat, hogy lovak eladását, illetve új lovak vételét a lóosztályozási kimutatásokon való keresztülvezetés céljából dr. Angel István városi főjegyzőnél pontosan bejelentsék. Arad, 1916. évi február hó 12. A városi tanács.

115-1916. g. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az eddig Dengl Lajos által bérelt 1 hold, 600 négyszögöl kiterjedésű vásártéri utmenti faterjedésű területtel 1916. évi szeptember hó 1-től kezdődő bérbeadása iránt folyó év március hó 6-án d. e. 10 órakor arlejtést tart. Kikiáltási ár négyszögölenként 70 fillér. Bánatpénzzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban. Arad, 1916. évi február hó 12. A városi tanács.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal. Az írásbeli ajánlatok lezártan, a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja. Az arlejtési feltételek a gazdasági tanácsnak urnál az arlejtést megelőzőleg is megtekinthetők. Arad sz. kir. város gazdasági széke 1916. évi február hó 21-én tartott üléséből. A gazdasági széke.

3689-1916.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter ur a 2192-916. eln. sz. rendeletével a következőket rendelte el: Minthogy most a háboru második évében a lovak értéke nem a mozgósítás folytán beállott ár-emelkedés, hanem a lóállomány nagy csökkenése és így e részben a kereslet és kínálat viszonyának természetes és lényeges megváltozása folytán tetemesen magasabb aron értéknél, mely a mozgósításkor, vagyis a háboru elején fennállott s így most már a lóáraknak nem mesterségesen felhajtott, hanem a közgazdaság törvényel által szabályozott, természet szerű emelkedésével állunk szemben, ezennel elrendelem, hogy az 1916. évi február hó 15-iki kezdettel, valamint a mostani háboru tartama alatt még bekövetkezheto újabb lóosztályozás alkalmával, a lovak értékének megállapításánál a mai tényleges forgalmi (piaci) lóárak vétessenek figyelembe és tekintettel arra, hogy a most foganatosítandó osztályozásnál szabványosnak tekintendő árak nem fognak megállapítani és közzététetni, valamennyi alkalmasnak osztályozott ló értéke becslés utján állapíttassék meg. Arad, 1916. évi február hó 12. A városi tanács.

Vöröshagyma, fokhagyma, dughagyma, hagymamag, zöldségáru

kisobb és nagyobb mennyiségben legjutányosabban kapható. :- Arak kérdezősködésre. :- Jókarban levő használt jute-zsákok eladóak.

MANDL ZSILMOND
MAKO. 328

Központi irodánk részére jó kézírásu

ÍRMOKOT

keresünk. Ajánlkozók sziveskedjenek igényeik megjelölésével alulirt hivatalhoz fordulni. Szakképzettség nem szükséges. Kisjenői főhercegi Uradalom Haszonbérlete r.-t. felügyelősége. 1144

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a.

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinfiálja, utólze igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Fejkorpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedül ily szer, a világhírű „Krovil” korpákenőcs.

Ara egy tégelynek 3 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeháza szelében.)

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár

részvénytársaság

XXVI-ik rendes közgyűlését

1916. évi február hó 26-ik napján d. u. 5 órakor
Aradon, saját székházában fogja megtartani.

Tárgysorozat:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság, a választmány és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1915. évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal, az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Egy igazgatósági tag és két választmányi tag választása.
4. Esetleges indítványok.

Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 52. § a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg legalább három hóval nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap délelőtt 12 óráig az intézet főpénztáránál Aradon, vagy fiókintézeteinél Makón, Magyarpécskán és Nagyszentmiklóson még le nem járt szelvényeivel együtt letétetett.

Arad, 1915. február 7-én.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár
részvénytársaság igazgatósága.

Aradi Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Meghívó.

Az „Aradi Központi Takarékpénztár Részvénytársaság”

1916. évi február hó 27-én délelőtt 10 órakor tartja az intézet helyiségében

kilencedik évi rendes közgyűlését,

melyre t. részvényeseit az igazgatóság ezennel meghívja.

Tárgysorozat:

1. Jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése, valamint az 1915. évi zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. A felügyelő-bizottság 1916. évi díjazásának megállapítása.
4. Az alapszabályok 87. §. és 94. §-ainak módosítása.
5. Az igazgatóság nyolc tagjának, a felügyelő-bizottság négy tagjának és az igazgató-választmány negyvenöt tagjának megválasztása három évre.
6. Esetleges indítványok.

Az alapszabályok 18. §-a értelmében szavazati joggal bíró t. részvényesek felkéretnek, hogy részvényeiket 1916. évi február hó 26-án délelőtt 12 óráig az intézet pénztáránál előismervény ellenében letétmenyezni szíveskedjenek.

Arad, 1916. évi február hó 12-én.

Az igazgatóság.